This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Dette er en digital utgave av en bok som i generasjoner har vært oppbevart i bibliotekshyller før den omhyggelig ble skannet av Google som del av et prosjekt for å gjøre verdens bøker tilgjengelige på nettet.

Den har levd så lenge at opphavretten er utløpt, og boken kan legges ut på offentlig domene. En offentlig domene-bok er en bok som aldri har vært underlagt opphavsrett eller hvis juridiske opphavrettigheter har utløpt. Det kan variere fra land til land om en bok finnes på det offentlige domenet. Offentlig domene-bøker er vår port til fortiden, med et vell av historie, kultur og kunnskap som ofte er vanskelig å finne fram til.

Merker, notater og andre anmerkninger i margen som finnes i det originale eksemplaret, vises også i denne filen - en påminnelse om bokens lange ferd fra utgiver til bibiliotek, og til den ender hos deg.

Retningslinjer for bruk

Google er stolt over å kunne digitalisere offentlig domene-materiale sammen med biblioteker, og gjøre det bredt tilgjengelig. Offentlig domene-bøker tilhører offentligheten, og vi er simpelthen deres "oppsynsmenn". Dette arbeidet er imidlertid kostbart, så for å kunne opprettholde denne tjenesten, har vi tatt noen forholdsregler for å hindre misbruk av kommersielle aktører, inkludert innføring av tekniske restriksjoner på automatiske søk.

Vi ber deg også om følgende:

- Bruk bare filene til ikke-kommersielle formål
  Google Book Search er designet for bruk av enkeltpersoner, og vi ber deg om å bruke disse filene til personlige, ikke-kommersielle formål.
- Ikke bruk automatiske søk
  Ikke send automatiske søk av noe slag til Googles system. Ta kontakt med oss hvis du driver forskning innen maskinoversettelse, optisk tegngjenkjenning eller andre områder der tilgang til store mengder tekst kan være nyttig. Vi er positive til bruk av offentlig domene-materiale til slike formål, og kan være til hjelp.
- Behold henvisning
  Google-"vannmerket" som du finner i hver fil, er viktig for å informere brukere om dette prosjektet og hjelpe dem med å finne også annet materiale via Google Book Search. Vennligst ikke fjern.
- Hold deg innenfor loven
  Uansett hvordan du bruker materialet, husk at du er ansvarlig for at du opptrer innenfor loven. Du kan ikke trekke den slutningen at vår vurdering av en bok som tilhørende det offentlige domene for brukere i USA, impliserer at boken også er offentlig tilgjengelig for brukere i andre land. Det varierer fra land til land om boken fremdeles er underlagt opphavrett, og vi kan ikke gi veiledning knyttet til om en bestemt anvendelse av en bestemt bok, er tillatt. Trekk derfor ikke den slutningen at en bok som dukker opp på Google Book Search kan brukes på hvilken som helst måte, hvor som helst i verden. Erstatningsansvaret ved brudd på opphavsrettigheter kan bli ganske stort.

Om Google Book Search

Googles mål er å organisere informasjonen i verden og gjøre den universelt tilgjengelig og utnyttbar. Google Book Search hjelper leserne med å oppdage verdens bøker samtidig som vi hjelper forfattere og utgivere med å nå frem til nytt publikum. Du kan søke gjennom hele teksten i denne boken på `http://books.google.com/`

AGNES MATHILDE WERGELAND

EFTERLADTE DIGTE

UC-NRLF
$B 137 334

EXCH

EXCHANGE

SIGILLVM · VNIVERSITATIS · CALIFORNIENSIS
FIAT LVX
MDCCCLXVIII
EX LIBRIS

Donated
by
Mason Michelet

DIGTE

Agnes M. Wergeland.

EFTERLADTE DIGTE

AV

AGNES MATHILDE WERGELAND

UNIV. OF CALIFORNIA

❧

THE FREE CHURCH BOOK CONCERN
MINNEAPOLIS, MINN.

EXCHANGE

Copyright 1914 by
GRACE RAYMOND HEBARD
LARAMIE, WYO.

PT 9150
W4E5

To Norway,
In the year of her Centenary of
Freedom,
The native land of the
Author,
This book is reverently dedicated
by

M107984

FORORD

Forfatterinden av denne digtsamling, Agnes Mathilde Wergeland, var født i Kristiania, Norge, den 8de mai 1857.

Sine barndomsaar tilbragte hun i sin fødeby og fik sin første utdannelse der.

Senere reiste hun til Tyskland og var fra 1884 til 1886 elev av dr. Konrad Maurer i München, reiste saa tilbake til Norge men fandt intet virkefelt for sig der, hvorfor hun igjen begav sig paa en utenlandsreise, denne gang til Schweiz. I Zürich tok hun i 1890 doktorgraden ved en avhandling angaaende en gammel islandsk arvelov.

Senere samme aar studerte hun en stund i Kjøbenhavn. Medens hun var i Zürich hadde hun erholdt et stipendium ved Bryn Mawr College i Pennsylvanien, og saaledes var det at hun i 1891 styrte kursen til Amerika.

Dels som privatsekretær, dels som lærerinde ved Bryn Mawr, dels som foredragsholderske ved Illinois universitet i samme fag, og senere som docent i historie ved Chicago universitet tilbragte hun de første elleve aar her i landet.

I 1902 blev hun kaldt til Wyomings nye universitet som professor i historie og fransk, senere historie og spansk, og beholdt denne stilling indtil sin død.

Hun døde i Laramie, Wyoming, den 6te mars 1914.

Dr. Wergeland var en fremragende kvindeskikkelse i høiere amerikanske læreanstalter, talte flydende syv sprog, og har skrevet en mængde avisartikler paa norsk, engelsk, tysk, og fransk foruten to digtsamlinger.

Hendes første digtsamling, **Amerika og andre Digte** utkom i 1912.

Den anden utgjør hendes **Efterladte Digte** og er utgit av hendes tro veninde og kollega ved Wyoming universitet, dr. Grace Raymond Hebard, med undertegnede som medarbeider.

Dr. Wergeland har selv fuldført den største del av manuskriptet, men en del digte blev til paa sykeleiet, og de sammen med **Charons Komme** var nedtegnet i boken med den "røde kjole" og blev fundet under puten paa dødsleiet.

Charons Komme var det allersidste hun skrev og blev avsluttet kun to dage før hun vandret bort; derfor, skjønt i prosaform, indbefattes det i denne lille digtsamling.

Minneapolis, Minn., **Maren Michelet.**
den 16de juli 1914.

INDHOLD.

Side.

Ord 13

Papir 17

Oktober 19

Toget 21

Blæk 24

Bogen 29

'Nur die Lumpen sind Bescheiden' 31

Rabalder 33

Snefog 35

Byen 36

Vinter 40

Ignis Fatuus 43

April 45

Inat 49

Graaveir 53

Et ord 55

Paa ballet 58

'Der liebe Gott hat verschiedene kostgænger' 85

Glasspillet 89

Tre 95

Det større Norge 98

Humør 103

Side.

Aarle 105
Da Grottens spidsbue faldt 107
Opfordring 109
Reiseminde 111
Bølgeslag 115
Det er regnen 117
Hvad man maa ha 118
Sandfluen 119
Utsyn 121
Den tusenaarige ek 122
Klokkeklang 124
8de mai 1913 126
En digter 127
Arabesk 129
Stillehavskyst 130
Taushet 132
Hjemve 133
Monterey 134
Rosen 137
Det grønne slør 143
Løvfald 148
Eucalyptus 150

Side.
Aand paa flaske . . . 157
Den gode tanke . . . 158
Malpais . . . 159
Pilgrimen . . . 161
Glædelig jul . . . 165
Vulgær . . . 166
Liv bagom liv . . . 167
Mine blomster . . . 168
Hjertet . . . 172
Charons komme . . . 173

UNIV. OF
CALIFORNIA

ORD

Naar tanken ophører
at være aand,
forlanger et legem,
en jordisk norm,
den spinder omkring sig
et silkefint hylster,
en uttryksform.

Hvor fattig end formen,
hvor rik den er,
den gjennemlyses
av tankens skjær,
det hænder det levende indhold sprænger
kokonens traade som ved det klænger.

Men ordet stivner, blir stærkt og vægtig,
blir tankens mester, den overmægtig,
blir sprog —
hvor tanken bøies til meningens aag.

Men endda er det
dog tanken det skyldes,
at sproget heltut

av indhold fyldes,
at ord blir ord;
ikke bare skraal,
faar sjælens stempel,
blir tungemaal.

Men ordet blir formen,
et fint krystal
som holder i ave
lik haardt metal
den viltre tanke
bak skjør pokal.

Et gyldent støp, et meislet kar,
en Vaphiokop, en vase bar
for alt, kun linjen kysk og klar,
et prægtig fat, en jaspisskaal
som holder sikkert drømmens maal,
prismatiskt glar, muranske glas,
et 'ziergefæss' kun skabt til stas,
et bæger dypt, bredbarmet karm
hvor tanken svulmer rik og varm,
en mosagat, en hul juvel
hvor tanken gløder ren og hel —

Ord er de alle, en sjæl i dem bor,
(arme ord, onde ord,
falske ord, stygge ord,

uskyldige selv som nyfødt nor!)
de er kosmisk sæd som viljen utsaar,
der er mere i dem end nogen tror.

De er livet selv i sin vildsomme vælde,
de er hunger og hat og isende ælde,
de er salt og syre hvormed opnaar
kemisten syntesen han bedst forstaar —
for mangt har rot i ordet det smaa,
baade godt og ondt hjælper verden bestaa,
skjønt hjertet bløder at det maa være
til ugavn ofte, for ros og ære —
av ondt kan komme tilsidst dog godt,
hvis viljen blot vil det,
og er i os der jordbund blot
kommer sagtens ogsaa evne til det....

Jeg elsker dem endda, slik som de er,
der er ingenting fængsler min tanke mer,
for ord er som blæst der klarer os himlen,
ord er som vind sender skyerne frem,
ord prikker huller i taakestrimlen,
lar stjernerne straale og klarhet med dem —
dækker med guld og med regnveirskaape,
er brændende sol og læskende draape —

Ord er saa litet, men sløret det løfter,
viser os stien som langsomt sig snor,

stupet og avgrundens takkete kløfter,
skodden og skaret hvor trangheten bor,
saa tidt det forløser, saa tidt det binder,
viser os snegrænsens livbare tinder,
hjælper sol staa op, gjør den gaar ned,
sætter verden i brand, tvinger ufred ned.

Ak, hvad er livet foruden ord?
gjør fattigmand rik, den foragtede stor,
de blir skapere som fra sjælens krypt
bringer guldet opad som skjulte sig trygt,
o hvor et ord som deiligt smykke
kan lyse av mørket og os forrykke
med trylleslottet i Soria Moria,
digterlunets fantasmagoria.

PAPIR

'For det hvite papir og det sorte blæk
har altid jeg havt en indgroet skræk:
papiret er hvidt som ens eget hjerte,
for verden skrev deri med sin sværte.
Det gav mig derfor alvorlig forpligtelse
ifald jeg skrev den mindste opdigtelse —
jeg frygter og skyr den besudlete mark
hvor pennen har pløiet det uskyldige ark,
fyldt det med ord av de vante banale,
med billigt snak — — — — — — — — —
som kommer saa let og gjør kanske lykke,
men koster papiret, det er nu min nykke —
(av et gammelt digt)

Det er vistnok rigtigt dette med papiret
som bør ikke rakkes til,
krimskramset av vimse fingres spil,
skjødesløst og ørkesløst vansiret —

Men faar ingen av os lov at prøve,
paa papirets frie felt os øve,
hvergang tanken driver ubarmhjertig paa
og forlanger vi skal formens høide naa,

kan vi gjerne la det hele være,
det er ingenting vi blir, paa ære,
uten blindfødte og døve, sløve, stumme,
og for evig haabløst, daadløst dumme.

Prøveklut er vi desværre alle for hverandre,
prøveklut for manden er jo kvinden — ret
som han for hende — hvem skal kunstnerhanget
klandre?
saa ufuldkomment er jo endnu mennesket.

Skjønt de maler sig den sorte strek i panden,
skjønt det skriveri saa sjelden morer dem,
skjønt de rakker til papiret for hinanden,
skriver de tilsidst kanhænde dog et smukt poem.

Men blir aldrig mer end lærlinger vi, kjære,
— *ars longa, vita brevis* — og skal aldrig naa
til mesterskap i livets kunst den svære, —
bør papiret helst vi uberørt forsmaa.

19

OKTOBER

Nu falder regnen paa stivfrossen jord,
de sidste blade, de segner,
og vinden plystrer fra umilde nord,
og alting er trist, naar det regner.

Jeg ligger i sengen og tænker paa:
Kan nogen høst være mere graa?
for solen ses sjelden, av stjerner er ingen,
og lygtepraasen er ene tingen.

Det er lidt strengt saa rent iblinde
faa vinter paa døren, dens fotspor finde:
Imorgen er sne paa gater og stier,
hvad sir jeg? *Sne!?* og længe den bier.

Hvor blev sommeren av? Og fuglenes sang?
Og alle de blomster jeg havde engang,
istedenfor sjappet og snoen og regnen,
og kulden som lægger i isbaand egnen?

Alting er ødt! — kun løvetanden
har dampen oppe, gaar ei fra forstanden,
den blomstrer saa frækt, det lille utyske,
som var det vaar og kræfterne friske,

mens alle vi andre med næbbet hænger!
Dens staute livsmod er det vi trænger,
naar gule violer forfrosne blegner,
og alting er tungt og trangt naar det regner.

TOGET

Jeg hører om natten toget, jeg hører det tordne forbi;
og jeg takker Gud, vil De tro det?
at jeg er ikke deri.
Det er sandt, en ser fremmete steder, det er sandt at reise er gildt,
men den larm mere ængster end glæder,
det reiseliv er for vildt.

Det er som gik noget istykker
i al denne hujende hast:
Orkanen som gudløs oprykker,
hvad ellers var sikkert og fast.

Jeg vet det er mange som længter, kan ei komme hurtig nok,
deres higen har mere end vinger,
den jager med tanken i flok;
men saa er der ogsaa den arme, som gruer for reisens maal,
og synes den gir dem ei bietid,
denne damphest med lænder av staal.

Jeg husker i vinternatten, hvor toget gik likeved,
den hæse, dødsbange brølen
av tusender slagtefæ.
De frøs, de arme i kulden, de frøs til i svime de faldt,

og det var vel kanske ei værre
end stedet som reisen gjaldt —
Jeg vidste de stod der i dage,
fik aldrig hvile og fred,
— den skræmte mig op, denne klage,
som var den min egen slethet.

Patetisk den er denne stønnen, dette mas med stigende fart,
maskinen er bare en tjener
som bærer av byrden sin part;
og dog maa den spores og drives hvad bare dens kraft kan formaa,
— o mennesket kjender ei grænse
for hvad dets vilje kan naa!

Og røken som hvirvler av røret — er angst for at komme forsent?
Den ligner grangivelig hænder
som klager hvad dem blev forment:
Et liv i stilhet og hvile, — et paradis ubetraadt —
et liv av langsom forandring,
og ingenting misforstaat —
istedenfor al denne træskhet
som river hvert baand itu,
og bryter i jordens indre,
og tar alt der er — ublu.

Men røken kravler av røret og sender sit lynglimt op
som splitter som flammesværd mørket
og buldrer sit haanende rop —
det er som der strømmed i mulmet et uveir som mumled saa vredt
og trued med hadets stemmer
den verden som slumrer saa sødt:
Det brænder, det brænder, det brænder!
til aske og dunst blir det alt —
selv hjertets fylde, den ender,
fugl Føniks som aldrig blev kvalt......!

O der er saamange hjerter som varmes ved gjensynets fryd,
og venter og venter paa toget,
og elsker dets rumlende lyd;
og der er saamange goder og gaver, fra syd og nord,
som hjælper os leve tilfredse
og pryder det hjemlige bord;

og dog er det ikke saa sikkert, at alt dette fremskridt er gavn
og gjør vore viljer bedre,
fortjente av menneskets navn —!
Nei der var nok mangeslags feer som mødte da barnet blev født,
jeg haaber nu bare de gode mø'r
blev ikke i hovmod forstødt.

BLÆK

Naar jeg tænker paa de stabler jeg har skrevet,
linje op og linje ned,
alle disse aar som jeg har levet
i min ensomhet,
er det som jeg ser en pyramide,
noksaa bredt anlagt, men ikke fuldt saa høi
de sidste aar, fordi jeg mer og mer har lagt tilside
mit fordums travle skrivetøi —
og jeg spør mig, hvorfra kom det hele,
disse mængder, myriader ord
som har baade mund og mæle,
og som summer mot mig nu i kor?

Blækhuset er kilden, hippokrenen,
kan De føle vældet løfte stenen?

*

Blæk, o blæk! Du arge skræk!
kan det vrantne, sure væld,
al den edikke, den skarpe sværte,
dystert som et fossesvælg,
være vældet fra mit hjerte?

Er det ikke som med vræl
hver en følelse, hvormed jeg blev begavet,
gaar tilbunds i blækkets pøl,

ligger lik i sortehavet,
blev i grums og søl begravet?

Pegasus har sikkert først
ikke slukket der sin tørst —!
— — — — — — —

— — — — — — —

Sult en sjæl og driv
til det yderste
dens allerede spændte motstandsevne,
forkludre dens liv,
tving den imot det hverdagsjevne
hvor den ikke hører til —
forbyd den tolke sin idé,
og De skal faa høre, se,
i den opstands vilde røre,
hvad dens kræfters vrede spil,
hvad den i sin nød vil gjøre.

Heldigvis det skrevne har
ogsaa røst og form og farve,
og det er en tulling rar
som ei ser at skriftens larve
gjemmer paa et vingepar,
ser ei ordets graae skjød
huser alt fivreldens lød —
som, hvis ellers intet hjem han har

hvor han kan fra verdens ondskap vige,
skaber ikke der sit rike!

*

Jeg har set av blækket glide
haabets lyseblaa sylfide,
spøkens vevre Kolumbine,
det er fantasiens brønd
hvorav opstaar Melusine.
O de tusen fagre drømme
som av blækhuset kan strømme,
o hvor ofte stjernens far
speiles i dets trange kar!
Mangen yndig danserinde
stiger av dets dyp i løn,
og imens jeg som iblinde
stirrer ind i blækkets smil,
er det som om øiet lytter
til de fine lemmers spil,
til hvor smukt hun foten flytter. —

Det er ogsaa kratret hvorfra kan
springe lyn og hete stene,
lavastrømme fuldt istand
til det hele landskap brænder;
der er millioner muligheter
gjemte bort i dulgte steder,

verdner, hvorav endnu intet spor,
til de blir forløst i ord.

*

Jeg elsker nu de enkle ord
alle kjender, men som ingen tror
har ret til at i digtet prange,
fordi de er blit hørt saamange gange.
Jeg elsker dette mæle som vi daglig bruker,
den skillemynt som altfor tidt
i stadig omgang er blit slidt
til præget ikke mer
en rigtig ser, —
allikevel de duger
og fryder mangen pengepuger.

De kjære fordringsløse ord
som vandrer om og gavmild, glad,
med hjertets, sjælens drik og mat
gjør mangen 'stymper' stor,
som deler med os hver en glæde
og hver en sorg, den hele kjæde —
foruten mindste tak
for alt sit friske snak;
dem vil jeg bruke end en gang
med omsorg og med smag,
og føie dem i sang,
saa de skal vinde atter hvers behag —

for jeg er glad i hvad er sandt,
oprindeligt og friskt, om ugalant,
og de er hverken simple eller stygge,
og passer godt i digtets blanke smykke,
saa verden fatter end hvori
de har slik styrke, magt,
værdi,
selv over andre av langt større pragt,
som klinger smukt, men evner ei
saa helt til hjertet vinde vei.

Og naar jeg dypper pennen i den skumle kilde,
er det ei mer med skræk
det sorte blæk
skal mine tankers glans forspilde:
Jeg skriver ei med guldskrift! — være faar
jeg glad, om jeg opnaar
med enkle midler mer end somme.
Det eneste jeg ønsker, naar jeg sætter
pen paa papiret, vingen letter,
og stryker av mig hverdagslivets tjor —
er at av blækhuset maa komme
aldrig et ondt ord.

UNIV. OF
CALIFORNIA

UNIV. OF
LIBRARY

Dr. Wergeland og dr. Hebard i Wyoming
Universitets Bibliothek

BOGEN

Farvel, Du lille bog
som jeg har holdt saamangen gang
i disse hænder,
som engelsk fød og baaren dog
gav husrum til det norske sprog,
og hjertets ly og varme krok
til mig — min sang!
Nei ingen kjender
som jeg Din gjæstfrihet,
Din gavmildhet, Din venlighet!
— de ender
vist ei, saavist 'within thy covers'
er rum tilovers.

Du aapned mig Din kyske sjæl,
Dit indres uberørte væld,
Dit væsens hvite blade;
Du smilte til mit hvert et held
foruten ringeste forskjel
om det jeg skrev paa var ghazel
eller blot rhamontade.
Det var som fatted Du min trang
foruten tvang
at løfte vingerne engang
i sang —:
'Skriv kun, skriv!

skriv Dig fra død, skriv Dig til liv!
Ord er dog liv, saa ringe de er,
de i sig befrielsen bær!'

Du minded mig om dette land
som rækker ut en aapen haand,
og huser landsforviste —
i haabet om
at gjøre faafængt verdens dom,
som trofast ven
dem hjælpe vinde om igjen
det gode de forliste.
Din røde kjole er blit graa,
Dit guldsnit bare saa som saa,
papiret oversaad med tegn;
en stormslagen og veirbidt egn —
men her og der der blomstrer dog
i Dig et digt, min lille bog.

31

'NUR DIE LUMPEN SIND BESCHEIDEN'

Ja tror De det? er virkelig det Deres mening?
saa maa De sikkert være selv en ubeskeden mand?
Hvad? Ikke! — Blot en passende forening
av selvtillit og mod, bevidsthet hvad De er og kan?
Ja det er utmærket! Kun dette spørsmaal da i mente:
Hvad kan De gjøre? — Hvad er i gjerning Deres stil,
hvor høit gaar Deres stræben, hvad kan man sig vente
av resultater, naar engang De rigtig kommer til?

Det var jo Goethe som sa dette — og han sa det
vel egentlig i hovmod, mismod, bitterhet,
naar han saa altfor tidt saa pjanket som han haded
snildt skjule sine pretensioner under ydmyghet,
skinhellig sammenligne egne paatagne værdier
med hans som fandt ikkun i selvoplevelse gehalt,
blev i bekjendelse sin egen sjæls befrier,
mens den som intet vove turde kun blev pjalt —!?

Han følte sig tilvisse mere mand end mange,
et menneske som var med livet helt i harmoni,
som søkte sandheten trods labyrintens krumme gange,
og søkte den især i skjønhet, poesi.
Han var en hedning — undergivet altets strenge love
og følgende dets fingerpek i hvad han tænkte, saa,
men ikke slavisk ængstelig som ingenting tør vove,
men barnlig viss at saadan ene skal han maalet naa.

Beskeden derfor, og dog ubeskeden,
forvisset der grænser ingen krænke tør,
og sikker dog at for geniet aapner sig herneden
saamangen ellers syvforseglet lukket dør —
begeistret og dog rolig, fattet, kjølig, fyndig,
geheimeraad, minister, forsker, filosof, poet,
et vidunder av evner, flid, begavelse og ynde,
men ikke dyp i følelse og uten sorgens majestæt.

Saa var en anden mand dog Schiller i sit kammer,
hjemsøkt av sykdom, fattigdom og bitre savn,
han bar det alt — han glemte det og andre skrammer,
paakaldte glæden, fantasien, haabets dyre navn —
Og Darwin som i mer end tyve aar var overtydet
om livets maskespil og revolutionerte med en bog
vor hele tænkevis, trods alt han havde ydet
beskeden som en skolepog, som var det hele dog
et træf —! med skjældsord overdængt, som antikrist
bekjendt!
var han en pjalt? Ih, Gudbevares,
slikt maa jo absolut med nei besvares —
det hele grunder sig tilsidst dog paa temperament!

RABALDER

Nu staar valget just for døren:
Se partiet paa parade,
folkeviljens maskerade!
Politisk røre fylder alle øren.
Aapenlyst i hver en gate
foregaar omvendelsens mirakel:
det er mange pengesedler,
det er mange fler ølseidler
som gaar mand imellem aapent og i smug.
Og der kjøpes og der pruttes,
med nationens velstand ruttes;
alting har sin pris — og salget
avgjør altfor ofte valget!

O det hadefulde, rabiate
øredøvende spektakel:
Ser De ikke bandvognen i têten,
hører ikke De det støte i trompeten,
hvinet kløve luften som et hug?
Ord som tønderumlen gjalder,
ord som smelder og som skralder,
ord som skal — saa tomme — falder,
vindig føde i vort kraas,
ord os smigrer, ord os løfter,
vore makeløse fortrin drøfter —

ingen under at vi snøfter,
fuld av salighet og vaas.

Det er slik at folk forføres,
magtesløs' naar trommen røres,
under støiens lammende hypnose
om til kvæg og taaper gjøres,
følger blindt som fot i hose,
overvældet, det verbose.

Engang imellem en møter en mand
som vet hvad han vil og gjør hvad han kan;
som ser hvad han bør og handler derefter.
Men mestendels er det dog fordel og magt
som vinker os alle, sporer vore kræfter,
skjønt ofte blir det kun vildgaasjagt!

Der er lov og ret mellem tyve i det hele,
men 'maskinen' har magten, især et par kakser,
og rosinen faar kun én naar det kommer til at dele,
vi andre bedragne i ørsken flakser.
For alle værdier er mestendels falske,
de maales av øine som blingser rabalske.

SNEFOG

Dagen er søvnig — solen kommer ikke av dynerne,
vikler sig ut og vikler sig ind,
lukker øiet op, lukker øiet til bak gardinerne,
alt er lunt, selv en sol kan bli blind,
lægge sig rolig hen paa sin kind,
ingen under den gjemmer til siden sit skin.
Sneen er knustør og fin, let, tæt og smuldrende,
som truende ris stiger træerne frem —
folk gaar omkring med hovdet ned mellem skuldrene,
skynder sig ut og skynder sig hjem —
alting er hvidt, ensformig, farveløst hvidt,
selv for en spurvs appetit
er intet at finde, stort eller lidt.
Ute paa sletten løfter, flygter i skræk palankinerne,
sværmer i flagrende burnus og skynder sig væk
beduinerne,
en ørken i sne —? Aparte idé —!
stormen begynder, byen forsvinder — ingenting mer!?
en vandrende søile er alt en ser
av verden derute — hvad ellers mon sker?
Snefoget kommer, taaken faar magten, lukker for
synerne.

BYEN

Et bjerg av mursten med trange kløfter
og skar hvorfra lodret sig klipper løfter,
her rager en tind, her glider en skrænt,
og her en hulning overspændt
paa skrømt — for pludselig blir dog fotfæstet borte:
her gror ikke busk, her gror ikke træ,
er ingenting nogen kan hænge sig ved,
forneden gaper sluket det sorte.

Men bjerget med stup og splintret side
er heksekjøkken, er mægtig gryte:
en røk saa tyk den kan skjæres op
belemrer dets tinder, den hele krop:
en flok av skorstene, piper og trakter
forpeste luften forenete makter,
av rør som rager lik søiler op
opstiger en sky lik en sortbrun sop.

En ser ikke himmel, ser ikke stjerner,
ser kun sig selv og andre smaa hjerner,
alverden er graagul, er støv og smuds —
men tro dog ei derfor vi mangler puds:
Naar natten kommer, staar dagen tilskamme,
vi er idel glans, vi er lutter flamme:
Vi har tusen og tusen elektriske blus!
og røde smaa slanger over hvert et hus.

Og da skal De se, hvor fra dypet sig løfter
de straalende lys over glubende kløfter:
Her er et hotel og her en 'saloon',
og her finder kunsten sit sande paulun,
her har De teater, og her kan De finde
til lavere steder næsten iblinde —
til midnat er over — da paa øvrighets bud
det hele barbariske flitter gaar ut.

Men støien om natten er værre at døie,
en høiflom av lyd som sjelden gaar ned,
her lukker nok ingen rigtig et øie;
man ber om et øiebliks udelte fred!
Her kimer sporvognen, automobiler
igjennem gaten stakaandet piler,
og her kalder trænet med høie skrik —!
Et summende urværk som aldrig staar stille,
en febersyk som ikke faar hvile,
et vanvid som aldrig faar sunde sig.

Og altid de hovslag, en anstrengt traven,
et evigt trit — en lyd jeg avskyr,
bevis for at endnu er trællen og slaven
tilstede, Gudbedre, i mennesker og dyr.
Hvad er det som haster, hvad er det som kiver,
og ikke kan vente til morgenens dag?
hvad monner det vel, denne uro og iver
som aldrig væmmes ved tummel og brak?

Saa spør jeg mig da, hvor blir de svake,
de gamle og syke, bedrøvete av,
hvad utsigt har de i saa umilde dage,
hvor lander de vel i slikt oprørt hav?
Hvor kan de finde og nænsomme drage
sit veir blandt saa haarde, kvælende krav?
maa ikke de blændes og falde tilfote,
erkjende, bekjende det hulde, det gode
har intet rum i saa halsløs trafik —
forbrændte av basiliskens blik —?

Men sig hvorfra kommer vel alle de penge
som folk maa ha skal hjulet gaa rundt,
og ingen behøver sig indestænge,
men vise sit aasyn er alle forundt?
Jeg tror disse lyskast er syn for saken:
Det er byttet som søkes og tas i kragen,
vi alle faar sitte i væven tilsist,
opsuges av hvirvlen og føle os spist.

For hjulet maa svinge, anledning gjør tyve,
og løgnen forlokker med troldets magt,
dervishen maa danse, fakiren maa lyve,
et knep er al denne lysende pragt.
Rent tummelumsk gjør den sanseløs jagen,
naar strømmen sender sit vraggods op,
er skummet paaskrævs av bølgens top,
men ofret kommer ikke i dagen.

Nei da vil jeg heller leve paa landet,
der pønser da ingen saa jevnlig paa svik,
for solen skinner, en blir opmandet
og værdig sit salt — om en ikke blir rik;
der maa en arbeide, arbeid er nødig!
men ikke fortabt om en kommer i nød —
en er sjelden, nei aldrig, helt overflødig,
kan mestendels tjene sit velsmurte brød.

Jeg hørte Dem præke med ærlig iver:
'Til byen De maa, det Dem opliver!'
Nei tak, den rægle er der ingenting i!
For denslags liv vil jeg helst være fri.
Her er det jo smaat, men mit eget jeg priser,
om jeg byen ikke ser, jeg intet forliser,
jeg kan ikke puste i sot og røk,
jeg gruer for dens alvor, flyr for dens spøk.

VINTER

Naar solen staar op i et prægtigt kors
av flimrende straaler, skjælvende lue,
mot snetaakens barm som ei føler dens brand,
og om den gløder prismatisk en bue,
— o men verden er hvit, o men verden er kold,
se røken gaar op i en tynd spiral.

Hvor alting skinner, luft og jord!
en friskhet, en sjæl, med det hvite følger,
en glans, en pragt, som blænder ens syn,
jeg staar omsvøbt av lyshavets bølger!
Jeg retter min rygrad, jeg føler mig let,
forglemmer aldeles at jeg var træt.

Det gamle er over, nu kommer det nye,
intet sjap, ingen søle! Alting er frit;
det er den vinter som rigtig jeg ynder,
ikke for haardt og ikke for blidt,
en tænker saa klart, har let for at glemme,
og blændet jeg staar i snedunst og drømme.

Det onde er fjernt, alt er tilfreds,
den hvilende verden slumrer saa rolig,
stormen er over, dens vrede er endt,
og jorden er bare det himmelskes bolig;

tilsløret i fineste, kjølig dis,
den møtes av lysets svimlende kys.

Nu er det tid at rende paa ski,
og seile ind i det dæmrende fjerne,
som fuglen seiler mot solen forbi,
men flygte som den, det vil jeg ei gjerne:
for fjeldene kaster sit skjulende slør,
og viser sit aasyn derhenne i sør.

*

Som dagen rinder staar skyggerne frem,
dem solen kaster lik blaalige furer,
og ovenover de fjerne træer
viser saa grant sine dunkle konturer;
for disen forsvinder, en gylden tone
omsvæver det hele, gjør slør til krone.

En lysende dag! i sin stilhet og kulde,
en høihet, en kraft, i dens ærlige frost,
en aander saa dypt, faar lungerne fulde,
en kjender sig løftet og stærk paa sin post.
Jeg holder av den! imorgen kanhænde,
skal intet av al denne glans jeg gjenfinde.

For verden blir altfor let hvad den var,
en hverdagsgraahet som ingenting ænser,
da støvet og grumset brænder sit skar

paa hjerte og tanker som ingenting renser —
en løfter saa tungt, ens tanker er stride,
en mangler det lyse, det friske, det hvite.

Søiler av damp i den kolde aften,
urørlig mot vinterens rødmende sky,
staar lik et ufuldført tempel mot himlen,
et tempel av drømme som bygges paany.
Et deiligt syn som stille det hælder
mot mørket som sagte imot det vælder.

IGNIS FATUUS

Et herjet rike ser mit blik!
Det er Din skyld, o politik!
Du er den ild og skjulte brand
som svider av vort stolte land,
som tørrer folkelivets safter ut,
gjør skrumpne træets friske skud,
gjør vindfald av det hele.
Lik hvite ar paa skovens krop
knustørre stammer rager op,
som nøkne stolper hvor var hus,
som tempelsøiler snart i grus;
forbrændte nu fra rot til top,
de staar der disse marterpæle,
lik legemer foruten sjæle —
i al sin usle nøkenhet —
lik klageskrik fra rettersted,
hvor skjønne kræfter blev slaat ned
i pine svar, i blodig sved — —
som spøkelser saa fæle.

O tidens daarskap, politik,
naar hændte det, Du træske ild,
at Du fik makt, at Du blev til,
forstyrred os med luens spil,
forbrændte vore sjæle?

Du ligner sagnets troldedrik,
forgjør enhver Dig smake fik,
formørket, han, i hu og blik —!
gjør os til rusens trælle.
Du ligner Circes flammevin
som hidsed frem hver higen grov,
befried den fra tvang og lov,
lot mand bli svinets fælle,
omskabte folk i ben og skind,
med stille haan lot deres sind
forløse sig i lystne hvin —

O hvem kan fatte deres ve?
De, stakkar, var kun skibbrudne
som kjendte ei dens vælde,
men drak den vin i vildelse —
men her ingen fælde
og her er ingen hildelse —
thi magtbegjæret brænder op,
Dig, arme folk, til sjæl og krop!

UNIV. OF

Doctors' Inn

APRIL

O lykkelige tid,
da fuglene først kommer,
og himlen den er blaa,
og luften er saa lys og klar
som ingensinde før den var,
da solen smiler blid,
da græsset spirer atter
ut av den karge muld.
Alverden kommer let paa glid,
vi aner ilt en sommertid —
Du hører lek og latter,
Du hører finkens sang,
den allerførste gang.

Og solen klyver op
saa tidlig — ei fortidlig!
op over bjergets top,
og danser der saa fri og fro
i sine gyldne sko,
og skinner hele dagen lang
blandt fugleflugt og sang,
og hele verden tumler ut
fornøiet fra sit skumle skjul
og ser paa solens blanke hjul,
og kan ei fatte hvordan den
i vintrens dunkle dage

fik kræfter til at staa imot
og døie al den plage —
men nu er over alt det slit,
nu banker hjertet frit igjen,
o lykkelige tid!

Du straalende juvel,
Du elskelige blaafugl,
saa blaa som himlen selv,
nu bygger Du nok rede,
og trosten følger med.
O fryd! O fest! O glæde!
Det lyder plent som felespil:
Han serenader hende
som helst han hører til!
Og ormen kryper frem av muld,
og myren av sit skjul,
og billen render fort avsted,
og myggen danser op og ned, —
nu knoppes alt paa prærien blid
i lysets hete straalerid
sandliljen fin og hvit.

O gyldne morgenstund,
o vaarens lyse tid,
da tankerne i solens bad
utspreder frit sit vingepar,
og hjertet skyter atter blad

som græsset selv i nøkne skar,
da haabet svulmer atter
som skyerne for vaarens vind,
og glæden triner ind —
da er det løftes hver en top
paa ørknens lave blomst i knop,
da er det værdt at leve
og kjæmpe for sin gode sak,
og regne ringe den umak
for idealet stræve!
En verden varm og huld,
da aander atter friske muld,
o tid av sødme fuld!
O lykkelige tid!

*

Saa hyler det kanske imorgen, naar
idag det tralled som bedst,
April gaar ingen i borgen for,
thi sner det kanhænde dernæst:
Og robin faar snue i stormfuldt veir,
den sang, den sang i for tynde klær,
og myg og biller gjør fransk visit,
dem gik nu moroen altfor vidt,
den ligned et mareridt.
Og finken stikker pipen i sæk
og lukker sit øie i mismod og skræk —
kun træet staar ganske stille,

det tar sig en hvil,
det lar de snefnokker trille,
det kjender April.

INAT

Jeg kikked saa svint ut av vinduet inat —
det er saa slemt, naar en ikke faar sove,
gjøre det rareste vil en vove,
og jeg blir saa let av uro betat —
der var et eget halvlys i stuen,
jeg vented saa sikkert se maaneluen,
og himlen ellers med stjerner besat.
Men se, saa var der ei eneste stykke
av maane — av stjerner ei mindste prik,
himlen var spikret til som med fjæle,
av nattens dronning ei glimt eller blik —
isteden var det kun snefaldstykke,
et tæppe av sne laa over det hele —
og over det svæved vindens musik.

Alskens syner passer om natten,
lydhør en blir og vâr som katten,
for vindens stemme med mumlende mund
sang nattens saga i nattens stund;
det var om natten jeg skulde fortælle,
om snefald og mørke, det andet fæle;
(men ellers er det vel paafund kun,
at natten er fæl, naar den lun som dun
skinner saa blidt i den sene time
med dæmpet flamme og sølvblaa strime,
for sneen selv under mørkets kappe

sender de fine krystallers rappe
tætte blink — en tindrende ild,
et opsparet gjenskin av solstraalers spil).

Her ruged et mørke saa tæt og tyst,
og mørket var mørkt, og dog var det lyst,
og her var et hus med et eneste øie
som stirred saa stivt og gransked saa nøie.
Det lyste saa langt — det stakkars kræ,
det øie fik speide, det øie fik se,
det fandt nok ikke ly eller læ.
Det ligned en ugle som sitter paa lur,
det ligned en kats med en fugl i bur,
det lyned, det trylled — nu øiner det musen!
det tiltrak forrædersk, det er dets natur —
o skynd Dem bort, vil De undgaa pusen,
o skynd Dem bort, er det Deres tur!

Og huset er litet, bedækket med sne,
saa indesnet, en faar bare se
det ene øie det blingser med — —
Jeg liker nu sne, den ligner en kyse
som slutter saa godt, en faar ikke fryse,
det ligner et skaut, en hvitgraa stak
om en levende jente i sæterdalsdragt,
den ligner det værste: en knurrende Mette,
en krokrygget mor med et næb som en klo,

og en sulten tand under kyse og hætte,
hvis tunge tørster for barneblod.

Og her har De sagnet: Hans og Grete
i skoven forvildet, ikke spor av sti,
og dog med et eneste hus deri —
hvad nytted det vel efter veien lete?
alting tilføget, veiene skjulte,
— og bleke av skræk, av sulten forfulgte,
for himmel og jord fløt sammen til ét,
og Hans var raadløs, Grete var træt.
Da var det at heksens hus blev set!
Det lyste saa liflig i mørket det tykke,
til indgangsdøren var bare et stykke,
at gaa dét forbi blev taapelig nykke.
I alt dette hvite kun denne plet,
i alt dette dunkle av lys kun dette —
hvem vilde ikke paa klinken lette?
Skjønt vinden advared mot heksens æt.

Men Hans var modig, en dygtig krop,
han saa saa klart han var ikke hjemme,
han hørte ogsaa paa vindens stemme
at 'Far og Mor' var længere fremme,
han vilde ikke til heksens op!
men al hans vilje var overflødig,
for Grete graat, Grete var mødig,

— saa banked de paa, skjønt de vilde nødig.

— — — — — — —

Og her det var at min traad gik av,
og trevlerne tabtes i snedrevets hav,
for lyset slukned, som vel det burde,
og klokken var to, det var det absurde.
Jeg opgav fuldstændig at tænke paa dette:
Fik heksen virkelig Hans og Grete?
Og slik det hændte jeg sovned ind
tilsidst til musiken av snefaldets vind.

GRAAVEIR

(13 marts 1913.)

Graae dage, graae dage —
har I mere — mindre — plage?
Eller lyder pligtens hornsignal?
mere bydende dens klangs befal:
Reis Dig, tag fat, o kammerat!
Vær stærk! Vær fri!
Og alle lemmer med soldatens pli,
selvom syk og saaret,
selvom der er ikkun ve deri,
av dens lyd bedaaret
retter sig og svarer: Her er vi!

Graae dage, graae dage —
ingen storm skal dem forjage!
Trompetens stemme langsomt svinder hen,
og der er kun sludets røst igjen:
Glem savn! Glem gavn!
Vend Din farkost, vend Din stavn,
seil Dig i havn!
Og de falder vakkert ind
med den trættes bleke sind:
Ingen haan ens sjæl faar nage —
og en slumrer i de dage.

Graae dage, graae dage —
livet stumt og stum min klage!
Hvert et skridt er trægt og tungt,
mere overskygget hvert et punkt.
Veien lukket? Vintrens finger gløg
peker vrangvillig paa dette:
Vet Du hvad du gjør?
Og dens kolde stemme spør:
Tror Du, naar Du er den rette?
Snart min finger med et strøk
skal Dit usle værk utslette!

Men jeg smiler: Hvad er bedst?
Slaa mig ihjel? Slaa mig i svime?
Derute — fjernt — i himlens vest
lyser atter gylden strime.

ET ORD

Nei nu vil jeg si mine landsmænd et ord
som lever herovre i Vesten,
I har glemt, mine venner, hvor guldfuglen bor,
I har blikket mot jord,
I er, hvad I var, — trælle for mat!
i aandsliv et andet folks tjenere, likeglad,
ja stolt av det næsten!

Ak, ringe den løn Amerika vandt,
da hjem hun gav os blandt sine!
Vort eget liv som en taake forsvandt,
vi blev emigrant,
forlangte vor dagløn som arbeidsfolk kun,
av frygt vi var tjenere bare blev lukket vor mund,
blev slavisk vor mine.

Ja slik har det gaat disse slægtled frem,
vi har glemt, vi var en blandt nationer,
vi har lirket saa varlig, holdt døren paa klem,
blit 'apologetic' var norsk vore hjem —
vi tog alt vi fik, vi gav ingenting end,
vi har byttet for velstand og andet som følger med den
vort folks traditioner.

I snakker jo vakkert om 'Gamle Mor',
vort veirbidte land derhjemme,

det stolteste land i vort stolte Nord
med sin magre jord —
I sender det bedste I kjender til,
I sender penge — men er det *penge* hun vil,
er om det hendes stemme?

Om guld var det ikke at Mor os bad,
da hun sendte os hid over havet,
ingen almisse er det som gjør hende glad,
den tanke forlad,
men skab os et Norge for anden gang,
herute et Norge i livsværk, i utsyn og sang,
bliv stor! det er kravet.

For Norge i alle de tusen aar
har havt sine egne drømme.
Hun frøs og hun svalt gjennem vinter og vaar,
hun fik skrammer og saar,
og stod dog mot sløvhet bestandig paa vagt,
hun trodde paa viljens evige herskermagt,
skal vi det forsømme?

Et Norge kanhænde i bedre kaar,
men helst dog med større evne
til at hævde vor stamme, dens mod og dens vaar
i al denne dvaskhet som ikke er vor,
vor prægtige lyst

til med andre at kappes, os prøve i vovelig dyst,
i mærkeligt stevne.

Det stærkeste folk er det nøies med lidt,
ikke det som skal eie saa meget,
maa klingre med penge og skraale profit,
let kommer, let gaar, saa tidt.
Nei Mor var ærgjerrig, hun syntes hun saa
vort folk herute det rigtige høidemaal naa,
og værket dets eget.

De penge I sender, det guld I tog med,
gjør bare vort hjemland mindre.
Nei gjør hende ære paa anden led,
Vort sprog utbred!
Lad sammen os staa paa gammeldags vis,
fornye i sang og i tale vort modersmaals pris,
vor undergang hindre!

PAA BALLET

(*Kaleidoskop*)

En stor sal med rum for omtrent hundrede dansende og adskillige tilskuere. To rummelige hjørnekarnapper. I det ene holder musiken til i det andet honoratiores. Paa den anden side et og to værelser med tilstødende korridor. Salen er dekoreret over det elektriske lys med lange strimler av hvidt og rødt silkepapir som møtes i høiden og danner likesom et luftigt telt. Rundtom blussene flagrer røde hjerter mellem kjølige blaa blomster. Det hele er nydeligt og festligt med en antydning av alvor. Langs væggene er sæter som kan slaas op og være avveien, og desuten sofaer og lette stole. Vinduerne er store og utildækkete og kan aapnes til siderne paa gammeldags vis. Dansene er ikke støiende og hoppende, men glidende og graziøse. Enkelte par spaserer op og ned i korridoren. Forfriskninger bydes av og til. De fleste av damerne er unge, herrerne fordetmeste ældre.

(*Musiken begynder*)

(Alle ordner sig i par, borgermesteren med sin dame i spidsen).

Polonaise

'Kom, o kom, musiken kalder,
lyt, lyt, hvor fløiten traller,
o jeg elsker, elsker baller!
Fremad nu, i sluttet orden, smukke damer, kavallerer,
hvite arme, lyse kjoler, klare blik og glade smil!
Foten spidser sig i skoen, hvert et ønske protesterer
mot at ballet venter — spil I musikanter! Spil!

Vi vil henad gulvet glide, let paa taa og fro i sind.
Glæden kalder, øiet blinker, smukke damer! Kavallerer!
Lad os danse, lad os flyve, flygte i en hvirvelvind!

Alvorlig, alvorlig er dansen dog,
har sin ret og lov, sit manende sprog,
den som er vis, den som er klok,
løper ei vild i dens tryllende skog.
Der kom megen sorg og megen fortræd
av dans som blev kaad, av dans som blev gal:
Det skjønne blev stygt, og det store faldt ned —
vær glad, Du unge, ei yr paa et bal.

(Dette utvikles videre av musiken, som derpaa slaar om i en gammel martialsk melodi):

Kong Harry sat paa sin ganger graa,
sin skarlagens kappe havde han paa,
og for ham stod en gangerpilt
som havde ved skjælmsstrek sit liv forspildt.

"Hvad tænker Du paa, Din irske knægt,
som synger om Erin og England frækt,
at aldrig skal Englands roser der gro,
og aldrig skal Englands konge der bo.

Men nu har Englands konge Din krop,
og den skal hænges i taarnet op!"
Den gangerpilt paa kongen saa,
ei mindste skræk da mærktes ham paa:

"Jeg er Din yngste søn Johan
Du lovte et rike, naar han blev mand,

Dit ord fløt hen som idel vand,
for ubetvunget er end Irland'. osv.
(efter de første fire strofer raaber alle hurra).

Borgermesteren

Dette med forsigtighet, dette med fortræd,
gjør mig, forsanden, om ørene het —
visdommen er kjedelig, mennesket maa sig more,
var jeg sultan, jeg fik mig et par snore
og tog visdommen prompte avdage dermed —

Damen (indsmigrende)

En selfmade mand — ei av Gottes Gnade,
han kjender lange weile, og vet den vel at hade,
nei, lad os danse trut og rigtig være glade.

Borgermesteren

Det syder av livslyst i hele min krop,
var solen champagne og maanen en kop,
jeg fyldte den til randen og drak det hele op!
(de gaar)

Rekonvalescenten

Disse ord som lue brændte,
hvor jeg mig saa vred og vendte:
'Herske, tvinge, plage, byde,
alting fordre, intet yde!'
Det var som jeg sat paa forundringsstol,
det var som al blussel maatte over mig strømme —

Damen (trøstende))

Men alle disse tanker svandt som drømme
for bevidsthetens klare opgaaende sol?

(gaar)

Naturforsker (i en harm tone)

Nu tygger vi drøv saa det forslaar
(at ikke vi blir vamle?)
paa de stakkars gamle
som har levet,
ja — og skrevet,
og hvis tanker vi da endelig forstaar.

(gaar)

Forfatterinde

Apropos Deres tante, naar man taler om kjør —
hvad tænker De ellers om tilstanden hjemme?
Epigonerne holder sig ufortrødent fremme,
faar penge og ros for alt det de gjør?

Redaktøren

De store er døde, de smaa maa jo leve,
jeg under dem alt godt, hvis bare de vil stræve;
hvad er der forresten av store ting at finde,
paa et sted hvor man lukker saa trevent sig inde.

(gaar)

Ung dame (klagende)

En maa skamme sig næsten, at en er til,
i alt være færdig med nik og smil,

en maa pirke ved alting og affektere,
og undskylde sig, at en spiser mere!
En er der for at ses paa, ei fordi en er sulten,
dekoration, skal jeg tro, for kvindekulten!

Kapellanen (utenfor promenaden)

Nei, kjære frøken, saa morsomt det er
at se Dem igjen, og som De har vokset —

Lærerinden

De kan vist ikke tænke Dem, saa jeg har okset
og læst dag og nat for at komme her —

Han

Ja skolen var streng, De har maattet arbeide,
som var næsten De mand, og brugt alt De eiede?

Hun

Hvor vet De det fra? Jeg er blank og bar,
vil De tro, denne kjole er den eneste jeg har!

Han

Nei, er det muligt! Saa maa vi os skynde
med at skaffe Dem en stilling, i aften begynde.
De kan vist lære fra Dem hvad det skal være,
nu De er saa klok, eksaminert, med mere.

Hun

Min viden er ei stor, men rund og elastisk,
selvom hullet, det gaper, jeg fylder det plastisk,

og De kan tro, at under min vinge
det mindste eg skal sin kylling bringe.

(gaar)

Skoledirektøren

Hansen blev medarbeider, Hansen blev konsulent,
og skaffed sig ry som slagfærdig skribent,
for døgnet maa ha mænd som har øvet sig i
den fædrelandske idræt: mundhuggeri!
Som kan gjøre spektakel og fylde avisen
med mikle ord — holde varme i flisen.

(gaar)

Konservativ

Hvad enten vi taler eller tier,
det er da ikke ordet som befrier,
men stemmen, meningen,
viljen som skaber foreningen,
følelsen at vi hører sammen,
aanden som forløser flammen
og gjør vi møtes i flok —
og dertil synes jeg nu det gamle
forstod likesaagodt at samle —

(Musiken gjør mere støi og spiller hurtigere. Flere par gaar forbi, man hører kun en remse nu og da).

Gaardbruker **(høilydt)**

Jeg tok ham i nakken, gav ham av krabasken:
'Dit musikalske kvæg! Lar Du fæet gaa i vasken?'

Postassistent

Vi har hundrede breve der, poste restante,
men vi læser dem aldrig, vi er altfor galante.

Professor

Jeg er kjed av alt det vrøvl, av hele romantiken,
forkjæler en jo først, og lar saa en i stikken.

Ung dame **(glad)**

Tænk Dem engang, mens jeg sat der og vented,
han rendte over torvet, en rose mig hented
og bar den paa armen, helt til vi kom hjem —

Gammel militær (stolt)

Ja, her kan De bande paa,, vi *julte* dem —

Kjøbmandsfrue

Min mand beklaged De havde Dem bundet,
han vilde ha solgt dem for fire daler pundet —

Løitnant (stamper med foten)

Ja, la os bare kværke
de brave og stærke,
og trykke dem flate
de friske og glade,
opelske de dumme og late —
saa faar vi nok som vi skal ha det!

Professorinde

Det kjeder mig dette uendelige snak
om middagsmat og børn, om mandagsvask og huset,

om piger og priser og godtkjøp opsnuset —
jeg ønsker, jeg var sikker i mit eget gemak.

Dansemesteren

Mine damer og herrer! Ungmøer og svende!
engager til en vals, polonæsen er til ende.

(Dansepause)

(I karnappet)

Gammel frøken (til sin sidedame)

Stille, stille glider livet
for os gamle — det gjør godt,
indemuret i et kot,
komme ut og bli opstivet.
Ungdommen er smuk at skue,
pyntet, frisk, forelsket, feiret,
se den unge pige der beleiret!
Slik de stod om mig i bue.
Tro ei, at jeg snakker hen i veiret,
jeg har ogsaa været ung, min frue!

Sidedamen (sur)

Dengang dansed vi ture,
men nu lar de alting skure.

Den gamle frøken

Kan De huske i de dage,
da vor by var uten make
for sit fine selskabsliv, da laa
her i garnison en løitnant K.

Sidedamen (som før)

Intet under vi blir sture,
slik som vi maa kukkelure,
bakom, bakom tykke mure.

Den gamle frøken

Aa, det var en deilig mand.
Jeg har aldrig set hans like.
Der er ingen her som han —
var en ungdom blandt de unge,
var en mand imellem mænd,
kunde tale, kunde sjunge,
kunde danse natten hen,
næste morgen frisk som en ung pige!
Han var ogsaa ballets løve,
hvor han var, jeg ser ham end
i sin smukke uniform
ta os fangne som i storm,
over os sin trolddom øve,
danse ut med ballets dronning —
dronning kun de øieblik,
dem hun med ham dele fik,
dronning hun, hvor han var konning!

Sidedamen (mindre vranten)

Ja det var de glade dage
vi fik bisp og kransekake.
Jeg har ikke glemt dem, men jeg trætter
ingen med de lækre retter.

Frøken (snakkesalig)

Men der var et purungt barn
som undgik ham hvor hun kunde,
skjønt det var i alles munde,
at for hende ut han lagde sine garn.
Hun var saa søt — det røde lokkehovde,
de mørke øine, denne skjønne gyldne hud,
jeg kan ei si Dem nu, hvor sært tilmode
hun gjorde en — en solstraale, og dog av kjød og blod,
saa lys og dog saa vanskelig at fange.
Aa jeg har set ham se paa hende mange, mange gange.

(Musiken spiller op).

(Parrene iler frem paa gulvet som fyldes av en leende, myldrende skare).

VALSEN

Kan Du elske mig, Du fagre,
kan Du hvile i min arm,
trykke læben mot min læbe,
føle fryd og ingen harm?
Smuk lik en dronning, vækst lik en gudinde!
Blændende skuldre forvirrer min sans —
smukkere end: en fortryllende kvinde!
skabt lik en muse til jubel og dans.

Skal jeg se Dit øie smile,
læben mumle ømt mit navn?
Elskte, hør mit hjerte svare,
mens Du hviler i min favn!

Lyt dog, Du fagre, til tonernes klage,
bævende klynger de sig til Dit bryst:
Flygt ei fra kjærlighet,, følg os tilbake,
styrt Dig i dansens brusende lyst!

Sidedamen (lever op)

Hvad her De fortæller, blev ogsaa mig fortalt,
de balhistorier ender tidt fatalt —
(ser mistænksomt paa den anden)
hvad blev slutten paa det, formeget hun voved,
at undgaa en løve! Blev ikke de forlovet?

Frøkenen

Ja ser De, hun blev her vist bare et par uker,
hendes far var *rik* — en rigtig blodsuger,
jeg kan ikke huske nu, hvordan det gik til,
men løitnant K. var truffet tilblods av Amors pil:
Han holdt op at danse, forsaged venners klynge,
gik ei paa baller mere — stum blev hans tunge,
han gjemte sig bort, var som en anden mand,
(sukker)
De sa han faldt i Afghanistan.

(Pause)

(vemodig)

Hvor rart det er se disse unge
i glæde hvirvle om — ak snart de staar
med fot og hjerte like tunge,
og selv vi vet jo ikke naar:

idag kan hjertet lystig brænde,
imorgen er vor drøm tilende.

(Gaar rokkende bort)

Sidedamen (for sig selv)

Han var saa smuk, han var saa stolt,
hans øine var saa brune,
hans smil, min Gud, var salighet,
en hjertets tryllerune
som bruste som en mægtig klang
og gjemte ukjendt lykke —!
Naar hjertet til hans øine sprang,
og talen løste sig i sang,
o var der nogen som ei fik
i stemmens vellyd, dens musik,
det varme smil, det aapne blik,
hans væsens rike smykke,
det indtryk at her fandtes dog
i verdens mindste ravnekrok
naturens mesterstykke?

(nynner)

Kjærlighet er tung at bære,
trykker hjertet saare,
hvor er den kjæmpe som bar den let,
foruten suk og taare.

(synker sammen)

Det var en dunst, en sky, en taake,
lot mig med hænder tomme, hjertet tomt tilbake.

(En haand rører sakte ved hende)

"Fryd Dig, Fredrikke, smil, min veninde,
tilsidst skal vi møtes, hinanden gjenfinde!"

(vaagner og ser sig om)

O er Du ilive, o er Du tilbake,
saa skal jeg ei længer med sorgen mig plage!

Korridor

Ung pige

Deres synsmaate forekommer mig simpel,
Deres tanke forekommer mig raa —

Digter

Men er ikke livet igrunden simpelt?

Ung pige

Det kan jeg umulig svare paa.

Digter

Det stygge har ogsaa sin ret i livet,
tror De sol vilde skinne, var skygge ei til?

Ung pige

Men for Dem er nok skyggerne alting —
Jeg holder nu av et godt litet smil,
der syn's jeg utstraaler mennesket varme,
opmuntring og glæde — ikke som en gendarme
som i hvermand ser tyven —

Digter **(ler)**

Ha! hjertetyven!
Det er som jeg siger,
I unge piger
er perforce idealister!
Lad tyven ei komme hjertet for nær!
Da er det de glimrende bobler brister.

Ung pige **(ærgerlig)**

De er for optat av det dyre selv —

Digter **(alvorlig)**

Der har De mandeviljens sande væld,
(ser paa hende)
forresten er i Deres vrede De mig dobbelt kjær!

Ung pige **(likegyldig)**

Jeg syn's I er nogen traurige filister!
(gaar)

Tre herrer og en dame.

Første herre
(ryster hendes haand)

Nei kjære, jeg trodde, at De var død —
isteden saa er De jo rosenrød,
heroppe er luften ikke saa gal:
gjør midjen bred som før var smal!

Damen

Tak, tak — men hvorfor død, De fjog,
har ikke De læst min nyeste bog?

Herren

Nei — — jeg har læst Deres nekrolog —
det var en som sa, i en engelsk avis
han saa De var død — i Paris,
og saa skrev han —

Damen

Slik næsevis!
Aa disse nekrologer hjemme,
hvor folk blir anerkjendt, nu dem er fremme,
og ikke mer iveien — til fortræd,
den slags beundring kan *jeg* ikke med!

Herren

Han beundred Dem ikke, han sa De var død
for tolv aar siden.

Damen (forbløffet)

Det var et støt!
(smiler)
men ser Dem i himlen er ingen graat,
fortæl ham kun jeg er godt ved mod —

Anden herre **(bryter ind)**

De kjender Deres landsmænd til overflod.
(trækker tredie herre frem)
Maa jeg denne unge mand
i ydmyghet Dem forestille,
kom igaar — det var? — iland,

han er endnu kun en grille,
men han blir vel samfundspille,
stiv og grundig,
menn'skelig og underfundig —
vil studere sproget,
hvordan her det gaar i taaket,
spør ham kuns —!!
Han er filolog den kar,
maalmand helt tilbunds,
dette er hans første reis',
han er norsk og vriompeis,
meget bly, og lidt stabeis,
(slaar om)
kan De ei læse Dem til av maneren,
gjør ikke dette Dem klar,
saa mindelig karakteren?

Damen (ler)

De er da vel ikke saa iskoldt et gufs,
at bare De aander, saa blir en tufs?

Den unge mand (alvorlig))

Jeg spør nu, frue, gaar det an,
skal folket regjeres fra Carl Johan?
Der er de jo bare flere og flere
efterlignere mere og mere,
snart er det tysk, og saa er det fransk,
nu er det engelsk, og nys var det dansk!

Vi kan ikke blive værre,
har naat vort Finisterre.

Damen (muntert)

Jeg vil ha tid til at aande, jeg vil ha tid til at tænke,
min aand skal ikke lægges saa let i lænke
av ord, de haarde, klingende ord,
som lyder som slag i bord,
som klinger som hug mot staal,
vort prægtige, dundrende, isblaa maal.

Første herre

Her har vi maalet og ikke maalet,
her knitrer silken og lyner staalet,
her kvidrer hver fugl med sit eget næb,
om enhet har ikke vi det fjerneste begreb —

Den unge mand

Men norsk maa tale norsk kun!
At bygge slik paa klippegrund
jeg loved mig med haand og mund
i tankens fødselsstund.

Anden herre

Vort sprog mangler ynde, det mangler snille
for det rike og fyldige, brede og milde
det er idethele kun stivt og tungt,
— enten for gammelt, eller ogsaa for ungt.

Damen

Ja derom er der tilstrækkelig feidet,
det er simpelthen ikke gjennemarbeidet.
(vender sig til den unge mand)
Men De i Deres kjærlighet,
hvad ligner De det ved?

Den unge mand **(høitidelig)**

Det er kampesten fra selve fjeldet, ikke marmor, ikke travertin — ikke heller den bløte graasten som Trondhjems domkirke er bygget av, men *granit*, den sten som er monumetnal i sin bygning, tar politur og varer evig i sin haardhet!

Damen

Styrke, styrke er ei alt,
styrke baade knak og faldt,
vi trænger ikke kræfter bare,
skjønhets magt vil ogsaa vare.

Den unge mand

Men pyramiderne, frue, hvad syn vil mer
fortrylle end det som aapner sig der?

Første herre

Ja det er nu sikkert, skal stenen poleres„
for mig idetmindste, den rentut spoleres,
da vil jeg heller se blokkens krop

sprængt og spiltret til puksten op,
saa faar vi da veie, hvor folk kan skride
behagelig fremat og makelig glide —

Damen

Aa fy! De gjør mig forstemt,
saa likeglad!! Skjønt jeg føler bestemt
om hundrede aar er alt dette glemt.

(vender sig om)

Nu faar jeg efter mit barnebarn se,
kom alle imorgen til en kop te.

(gaar)

En anden gruppe.

Damen (heftig)

Nei jeg vil ikke gifte mig, om aldrig det De byr,
her er jeg for min egen skjæbne mester,
at gjøres om til tjener jeg avskyr —
jeg bryr mig ikke om at varte op ved Deres fester,
hr. Agantyr.

Herren (overtalende)

Nei, min pige, De skal ikke saa besværes,
tvertimot til skjønhetsdont oplæres,
De skal knote engelsk, De skal lære spille paa
— pianola, bare kjøre, aldrig maatte gaa.
Jeg har penge —

Damen

Ja netop! En pengesæk,
og penge i sækken var altid min skræk,
De er nu av strie, og alt Deres guld
gjør bare Dem værre. Var bare De muld
saa kunde jeg plante — var stort nok mit mod —
og høste kanhænde — en gulerot.

(hun neier og gaar)

Sideværelse

(Kortspillende herrer, toddy i store glas, kridtpiper og tobak i kardus. Dansemusiken lyder dæmpet. Paa hver sin side av et litet bord to herrer i dæmpet samtale).

Første herre

Naar jeg tænker paa den store stilhet
der jeg leved i,
den utæmmelige vildhet,
fortiden saa helt forbi —
og det slitsomme arbeide,
hvert et øieblik sortie,
aapenlys og bitter feide —
aldrig var min tanke fri.

Anden herre (tænker høit)

Bah! Det hele her er pjanket,
en gad heller blive banket!
Møte fienden er dog andet
end den døde ro i landet.

Første herre

Ja det virker jo forskjelligt!
Krigen er et stygt haandværk,
livet bør dog være helligt,
slaa ihjel er gudløst værk.
Men den tid var jeg fortvilet,
trodsed døden bitterbøs,
likeglad om projektilet
like mig i fjæset fnøs —

Anden herre

Ja nu gaar De vel tilbake!
Krig er ikke alle dage.
Jeg tok mig det vist ei nær,
om jeg var i Deres klær —

Første herre

Gudbevares! Vil De flænges,
leve minus arm og fot,
slaas med djævle, plukkes, dænges,
ødsle Deres hjerteblod,
kan De bare som frivillig
melde Dem og meget billig
faa hvad uten lang forklaring
kan beskrives som erfaring —

Anden herre

Haa! Jeg vil! Om ei for andet,
end at her er rent forbandet,

jeg er kjed av hverdagslivet,
fjas og stas og tidsfordrivet.
Jeg vil heller dø fortidlig,
end at regnes uopslidlig.
Pyt i flænger! Jeg dem trænger,
jeg kan ikke styres længer.
(reiser sig og gaar)

Kortspiller

Trumf og trumf og fire es,
snak med mig om kort proces.
(En klynge ved et av de store vinduer)

Indremissionæren **(hviskende)**

Herhjemme sitter vi altid tildoms — jeg kan høre den revsende stemme,
hvad galt er gjort, hvad feil begaat, det skal vi nok ikke forglemme;
jeg har gjort som dem, jeg har git mit besyv, jeg har ogsaa villet fordømme,
men livet lærte mig maatehold, det er bedre tilgi, og indrømme,
'der er mange bakker i sjø'n,' min far, og verdens veie er krumme,
den er et uvenskabeligt dyr! — og vi er saa græsselig dumme.
Især er vi slemme mot ungdommen, vi glemmer vi selv var unge,

at selv vi famled, og selv vi fandt fortryllende fristerens tunge,
den gamle slange som om os slog snildt overtalelsens bugter,
og lot os forstaa hvor lokkende rød' og saftig' var kundskapens frugter,
til helt forhippet vi gjorde vort grep og satte tanden i frugten,
da hvæste den fælt, gjorde helt omkring, og overlot os at ta tugten.

*

(Et andet sideværelse).

(Gasen er ikke tændt, maanen skinner ind paa gulvet. Alene henne ved vinduet).

En ung pige

Maane, Du blide,
se til mig ned,
hvad jeg maa lide
slet ingen vet.

Du, Du alene
ser i mit bryst
glæden hvor ene,
smerten, hvor tyst.

Stemme (utenfor)

Alette, hvor er Du? Nu kommer galopaden,
og saa skal vi spise, den sidste dans før maten.

Anden stemme **(halvhøit)**

Jeg saa den unge dame nys i garderoben,
hun tænkte vist paa at gaa hjem —

Første stemme **(forskrækket)**

Er vognen allerede der? Og jeg som sa til dem,
før ét gik sikkert ingen her av gjæstehoben —
(stemmerne dør hen)

Halvvoksen gut **(i døren, halvhøit)**

Alette, jeg har skrevet et smukt litet digt,
at høre mig læse det, er simpelthen Din pligt.

Alette **(fra mørket)**

Her er ingen gas, her kan Du intet læse.

Gutten **(fortrædelig)**

Aa kjære Alette, nu maa Du ikke kræse,
og negte mig Dit øre — Du lægger mig for had!
Du glemmer jeg har skrevet det og lært det utenad.

(deklamerer)

Naar Du ved min side gaar
saa kold og taus og lukket til,
foruten allermindste smil,
er Du den lyse vintermorgen,
da uldne skyer kysser jorden,
og træerne staar slummertunge —

Alette

Det er for koldt, Din arme muse maa
bortføres og i kyse klædes paa!

Gutten **(uanfægtet)**

I slik en morgen ruller blodet
allikevel saa rødt og varmt igjennem aaren,
og i mig spirer allerede vaaren:
jeg føler vi er beggeto saa unge
og kjærligheten, tror jeg, stiger mig til hovdet.
(efterligner en fugls lokken)

Spørsmaal:

Snehvit — Snehvit! Med rimet i Dit haar,
sig naar vil tø Din arme krop,
sig, naar vil Du bli vaar?
Naar fanger Du vel livets lød,
naar vil Du bli til Rosenrød
naar vil Du bli til Huldre?

Svar:

Naar østen blusser, sol staar op,
og skinner paa Din kolde barm,
og lægger lysets kaape varm
om Dine bleke skuldre!

Alette **(farer op)**

Er det til mig? Er jeg saa kold? Maa himlen sig
forbarme,

er ikke end jeg tøet helt ved al den kjøkkenvarme!

(En tjener kommer for at tænde gasen, de forsvinder beggeto. Værelset staar for et øieblik tomt)

En ung frue smutter ind, ser sig sky omkring tar et brev frem)

BREVET

Ja, jeg elsker Dig, Du søte,
elsker Dig saa inderlig,
alle mine længsler møter
som et brændepunkt, ak, i Dig.
Du er mine nætters klage,
mine dages stumme nød,
ak, naar skal min sjæl vel smage
kjærlighet! Dit himmelbrød.

Dine hænder, lad mig trykke
dem til dette tause bryst,
der de hvile som min lykke,
som mit hjertes stumme lyst.
Du er mine tankers stjerne,
mine ønskers stille havn,
ak, skal nær, — ei i det fjerne —
straale snart Dit kjære navn.

(Hun læser det igjen, kysser det og skynder sig ut. Lar døren staa aapen. Musiken høres:)

Kom til taffels, kom tilbords,
naar Du siden ser tilbake aldrig var til mat der make,
stek og vin og is og kake!
Kom tiltaffels, kom tilbords:
Selvom hjertet helt fortrylles

appetit maa ogsaa stilles,
hver en ret er fin og lækker,
duften av den lysten vækker.
Kom tiltaffels, kom tilbords!

(Salen tømmes meget hurtig).

*'DER LEIBE GOTT HAT VERSCHIEDFNE KOSTGÆNGER'.**

(Tysk ordsprig.)

Har De nogentid tænkt: Hvilket gjæstgiveri er dog verden og som sligt hvilket underligt opholdssted er den!—?

Jeg er indbudt til selskap, en engel var henne
og rørte ved klokken, og klangen er naa't
til de fjerneste bygder og er blit forstaat,
der er faa som den lyd ei vil manende kjende.
Det er jul, skal jeg si Dem, baade snestorm og kulde;
de strømmer tilhus — alle veie er fulde.
De skynder sig trods mén og skade,
paa bare ben, paa krykke, med stav,
den ene i sin ungdom, den anden i sin grav,
tilvogns, tilhest, en hel kavalkade.

Den langmodige Gud holder aapent hus:
"Velkommen, børn, ta for Jer av fatet!
Spis og bli mætte av disk og krus,
her er noget for alle — baade bisp og brus!"
Vi er alle hans gjæster, vi kommer ikke fra det.
Det lyser gjæstmildt av alle sprækker:
den dør slipper ingen — magnetisk tiltrækker!
Der lyder en summen, et sus og en dus —

---

* **Den gode Gud har mangeslags logerende.**

for huset er verden, og under dets himmel
bevæger sig rastløs og talløs en stimmel.

Stuen er fuld og pladsen er trang;
et hjørne er alt jeg kan overskue —
min synskreds rækker jo bare i bue;
men tiden falder mig dog ikke lang.
Vi staar og sitter i alleslags klynger,
vi prater og spiser, paa stolen os gynger,
vi er alle fidele i mærkelig grad:
Buffeten er aapen! Der er fuldt op av mat!

Selskapet er unegtelig broget
for en som lever saa indgetoget:
Her er en sanger av gylden lyrik,
og her en staskar forfalden til drik,
side om side geniet og fjoget!
Her er godtfolk i velten, her er ogsaa forsømte —
og alle er de til samliv fordømte,
bespises jo alle av samme fat!
Og dyreverdenen er representeret —!

Intet under man tror, at i evolutionen
har mennesket undergaat transformation
fra det laveste kryp til han blev personen,
og som saadan har endnu av bæst sin portion:
I ham er hver art saa at si illustreret;
her er ulve blandt faar og løver blandt lam,
her er baade det ene og andet,

baade sjælemorder og Gudsord fra landet,
det tammeste kvæg i et vilddyrs ham!

Naar jeg fra min krok paa forsamlingen ser,
kan jeg ikke si at jeg føler hygge,
de fleste er glubske, de fleste er stygge,
naar de netop har spist, vil de straks ha mer.
Jeg kan se appetiten kritle og kræve,
og retnu en klo, og retnu en næve —
de puffer og trænges, gjør armene lange,
de skuffer i sig, saa en blir bange,
de hytter og truer og viser tænder,
og slaas som besatte, ikke naade kjender,
men *underfundig* —! at Gud ei skal mærke,
hvor fult med de svake forfarer de stærke.

For hykleriet er mest paa moden,
det breder sig allesteds, traar en paa foten;
her sitter et menneske med en mine
saa gudhengiven — dog vet jeg vist,
der er intet i *ham* av Jesus Krist,
Han er i spillet kun for at vinde —
og her er en anden som lyver bare,
der er ikke sandhets ord i hans mund;
men han vet han er sikker, der er ingen fare
for én som kan aagre saa med sit pund.
Begge tror, de fik sæte saa fremme ved bordet
fordi Gud er selv en fiffig person

med blik for humør; saa de tar ham paa ordet
og beskriver det hele som "civilisation".

De to er bare tilfældighets prøve
paa det blandingsgods som møter ens blik,
tror De Gud ikke ser det — hans øren er døve?
at *han* ikke kjender sine folk paa en prik?
Det nytter ei snakke om ulvetuten,
vi har alle, skal jeg si Dem, en rem av huden!
med aborigine lyster befængt';
smaabitte praaser i bøtter indestængt' —
Saameget vi biter og klorer og glæfser,
Vorherre ser mildt, ikke endnu os revser,
men *nifst er det hele!* — det viser forresten
vi er simpelthen bare tolerert ved festen.

GLASSPILLET

Om natten naar alting er tyst,
og mørket skjuler en tykt som et tæppe —
saa stille dét er — en tør aande neppe,
og har mindst av alt til at tænke lyst,
vil helst saa gjerne
sove, hver i sit hjørne —

......et vindstøt kommer,
armé paa marsch med piper og trommer!
Et rasende utfald, et tordnende støt,
og flere i flok og følge,
bryter mot huset — en uhyre bølge
av luft og av lyd fra et uanet dyp,
fra urkræfters skjød —!
Der er ikke tale om hvile.

Vi er som tilhavs og huset et skib
ei længer tilankers, men prylet omkring,
en krængende, ravende ting!
Minutterne faar ikke lov til at trille
som før lik perler ned i en skaal......
de falder som hammerslag paa et skjold —!
vibrerer gjennem ens trætte hjerne.

Klingelikling! Ding, ding!
Hvad er det for en ting?

Alfer og feer som danser i ring —
natgale gnomer,
besjælte atomer?
tussetøi, elvehøi —
støi?
ingenting?

Halvten av en tone, et brus, en fanfare,
et knas av lyd, en klimpren bare?

Stemmer brudte og skingre,
strenge rørt ved av spidse fingre —

Purr som av snurrende rokke?
Melodiske slag av farende flokke!

Lyse vokaler,
blanke lik vin i krystalne pokaler —

De skjære klange
er ufødte, bange
hendøende sange,
er mystiske klokker
som kimer og lokker
nattens genier —
(men nølende bier

de, frygtsomme tier) —
og vindens suk som ryster
og kryster
ut av dem alt hvad det lyster!

— — — — — — —

En rigtig have med kirsebærblomster,
Fusiyama derborte med nysne paa toppen.

I foraarsfloret
smaabitte damer
med pil i haaret
og svære sløifer,
drager og sole
paa side kimoner,
papirsparasol
og elfenbensvifter —
en nydelig stas
som blinker og skifter
bestandig plads;
en samling av
sommerfugle
som flytter og
flagrer omkring
i blomsterskumring!

Ah! — Jeg kan se
dem allesammen,
de trippende trin
hvormed de vimser
ut og ind
her i blomsterchiaroscuret,
her i maanelampens
sølvblaa skin.

Kan høre silkens
fine frysen,
fornemme knitren
kold lik sne,

langelekens
skjære sitren —
Klangen av porselænet,
firehundredaarigt,
lugte den himmelske
duftende te —!
Hør — hvor de prater
kvidrer og klukker,
de søte smaa dukker!

Ah, je vous aime
Melle Chrysanthéme!

*

Her de kommer
i parvis orden —
og knæler to og to
med panden mot jorden
foran den smilende,
selvbeskuende
tause Buddha!

Sløiferne bæver
som sommerfugle
over duggens
bredfulde bæger —
som tørstige læber!

Sang

Hvorlænge varer blomsten vel
som rives bort fra kildens væld?

Det fine blomsterskjær,
som vaarens lyse uttryk er,
forvandles alt paa alle trær
til høstens kirsebær —

Min tanke ei Din høide naar,
er floket som mit sorte haar!

O er der i Din visdoms væld
som springer klar fra taalmods fjeld,
et hvilested, et fristed vel
for viljens bagatel? —

O kong Buddha!
Solbrune, solgule!
Se ikke bare paa Dine numme
tommelfingre, se paa de søte
smaa prinsesser, som saa unge
og saa stumme knæler for Dig......

Se paa de smukke chrysanthemer
som saa ydmygt og saa stille
bøier sig for Dig helt i støvet......
natbrune, tusmørke
Buddha!

Smil! Du kjedelige
prinsprofet — smil

til dem og ikke bare
til Dig selv,
Du stolte, kolde,
hjertegolde
Buddha!

*

Vinden tordner! Hør, den smider
sig med vold mot husets sider.
Sjøen bruser, skibet seiler
helt paaskjøns — hvad om vi feiler
i bestikket, heltom hvælver —?
Føl blot, hver en bjælke skjælver.

TRE

Jeg elsker regn og den flagrende sne,
og den deilige sol — de tre!
Den ene er taarer, faar liv til at gro,
medfølelsens dug paa det kolde og graa;
den anden gjør tanken fri og fro,
tildækker det svundne, gjør sorgerne smaa.
Den ene skal løse, den anden skal binde,
med virksomme fingre traadene finde
og alt til en mening sammentvinde:
Lad minderne slumre, ei længer forvirre,
avdæk, til gjengjæld, det lysende blaa,
lad uante høider paa jorden nedstirre,
at viljen rigtig sin vei kan forstaa,
i solskinnet hver en taake forsvinde!

Men dermed er ikke den glæde og skjemt
de tre kan gi fortalt og uttømt,
for de er paa veksel og farve saa rike,
i skiftende storhet og makt uten like:

Naar vilde skyer vildsomt driver,
paa himlens aasyn trods og vrede,
i spektrets straaler lynglimt hete,
det er regnen som er det prægtiges giver!
Naar stormen er over, den bitre sno,
som milepæle i uendelige fjerner

der straaler de glødende, store stjerner!
Og solskinnet o! med mesterhaand maler
det deilige fjerne — det daglige taler
med samlivets stemme — det lyriske stiller
sin attraa tilsidst i sprudlende kilder,
og livet i hele sin vældighet
fremspringer saa snildt av en vinget sæd!

En mellemtilstand vi ogsaa trænger,
da intet er sikkert og landfast længer,
da alting kan formes og meget kan ske
i strømmende regn og fykende sne,

da alle ens tanker forvildete svømmer
i ætheren om og flugten forsømmer,
mens tvilen vikler kanhænde hver tind
i torden, mulm, og i uvishet ind;
en søvngjængertilstand som kanske det skyldes
at intet opnaas naar ønsker opfyldes,
og under ens føtter usynlig omflyttes
den faste jord, til flyvesand byttes — —
Da vent taalmodig! Solen skal staa
igjen paa himlen, og banghet skal svinde,
den stjernetaake som famler derinde
skal løse sig ut av det stumme og graa,
og urgamle kræfter faa nyt paa gled
som hine tre da faar virke med.

Slik er det at sjælen sig speiler i alt,
i regn og i sne og i lysets gestalt,
for de er paa følelse, tanke og vilje
tilvisse det allerfagreste billede.

DET STØRRE NORGE

"Arbeideren er ikke national, han er international"

Nu kommer der altsaa lidt rigdom til os,
og rigdommen kommer udav en fos.
Fra gamle dage gik sagnet om
der laa penge i fossen som aldrig gik tom,
i fossestupet laa vælde begravet,
en skat laa der — som ogsaa i havet,
den vakreste rigdom nogen kan ha,
behøver ikke ta nogen det fra.

Der var en derhjemme som mot mig lo:
'Var fjeldene bare av diamenter —!
og var de av guld, jo jo!
saa blev der sagtens raad til kontanter!'
Men jeg bare: Var de av *kul,*
saa fik vi egentlig skjæppen fuld,
skjønt fred blev der ikke — de klippeborge,
de hjalp nok neppe vort arme Norge,
det gik os som Transvaal — vi blev øk og slave,
at England fik seile end sine have,
for England er graadig, det tar hvad det tar,
langt bedre vi at vi ingenting har.

Nei da vil jeg heller ha fossen i sælen,
den sparer os baade kroppen og sjælen,

Det større Norge

den skal slite, den skal stræve, den skal fuldføre
værket,
og dog saa let, at det neppe blir mærket;
den gaar i sin gang som altid den gik
fra istidens fjerne, umindelige alder,
den samme vilje som dengang den kalder,
den samme mission som dengang den fik:
at styrte sig i dypet, livet ernære,
beklæde fjeldet, os veiviser være.

Og vi blir hjemme, trænger ikke utvandre,
verden gaar fremat for os og andre,
vi sitter som kakser, pengene strømmer
i haugevis ind — vi intet forsømmer
som kan styrke vor anseelse, vise vor rang
som kundskabsrikt folk, skabe en glorie
om navnet norsk — gi det klang
som dengang vi havde en verdenshistorie,
og overbød alle i vældig bedrift —
nu rister vi runer i glødovns-skrift.

Men da blir det stille i Norges dale,
maskinens klapren skal ene tale,
dens brusende tone blir avskedssang
til det gamle Norge vi kjendte engang.
nu synges ikke mere om bondens virke,
nu prises ikke mere hans visdom og styrke,
nu taler ikke fossen med manende tunge,

nu flommer ikke elven stærk og strid,
av gamle lænder fremvokser det unge:
Nu varsles ind den seneste tid.

Maskinen er herren — den vet at befale,
foran dens vælde blir vi alle saa smaa,
den maa stelles, maa passes skal rigtig den gaa,
men vort eget falder bak den i dvale.
Naturen er mester, selv naar vi tænker
at nu er Samson tilsidst i lænker —!
Nei egentlig er det vel os som er bundne
med stærkere baand end nogengang før:
vi glemmer let over alt det vundne,
hvad ikke drives, det ingenting gjør.

Velan! fossen skal drive — kræfterne spares
for større bedrift end før vi har havt,
nu skal som aldrig før havet befares,
nu skal som aldrig før øves vor kraft,
mens vandet hvisler og hjulet durer
vi speider anstrengt mot konjunkturer,
vor sjæl sig bøier for pengemagten
som blomsten sig bøier mot solens skin —
vort hjerte banker febrilsk i takten
av pengenes strømmen i kassen ind.

Om guldkalven danser jo alle nationer,
og guldkalvens navn er vel industri,

dens herlighet synges i alle toner,
den vise synger snart ogsaa vi —
høiere og høiere stiger musiken,
mens utenfor syder bestandig trafiken,
og kjøpes og sælges som i en rus,
gaar offerdansen saa nemt over tilje,
og alle kvinder gjør guden til vilje,
og alle mænd ligger næsegrus.

En lykkelig tid for vor bonde er over,
da en fyrste han sat paa egen jord,
han var ikke rik, dog for det hvad behov er?
naar han har hvad han trænger, sit eget bebor!
Med flid var der altid til mat og til drikke,
han stræved og kaved, men sløste ikke,
han tjente sin næste om han dertil fik hug —
han vidste hvad han gjorde, skjønt han havde sine sorger,
han kasted ikke alt i et bundløst sluk,
han var arbeidsom, ærlig, en dugelig borger.

Et andet Norge! Fabriker bare,
en tvungen, en viljeløs, lovløs skare
av mennesker indestængt som i bur,
ikke længer barn av Guds frie natur.
Nation kun av arbeid og kapital,
kun mere glubske og plyndresyke,
lidt mere lumske, vilde, stygge,

end da vi endnu var Goth og Vandal,
proletarer med krav paa brød og leker,
en mængde kun oplagt til jøn og streker.

Nei, nei! Denne store besøkelsestid,
den maa vi med aapne øine imøte.
Hvad nu vi saar skal bære sin grøde,
som grundvold vi lægger skal krones vor id.
Livet er ikke blot kamp om føde,
livet er ikke blot krig om profit,
den rigdomstørst lægger sindene øde,
vi var store mest da vi nøides med lidt!
Spørsmaalet er dog, naar tiden er omme,
skal ikke vi staa der med hjerterne tomme
at ikke vi gjorde vor dyreste pligt,
at folket gik under paa storhetens drømme,
en evje kun i de svimle strømme,
en hjemløs, en rotløs, en derelikt.

HUMØR

Ikke alle dage er gode dage,
ak, somme iblandt er utsøkt plage,
da himlen er haard som haarde demant,
saa blank og kold trods sit blaae gevandt,
og solens straaler er spidse
og luner ei mindste gran —
og vinden jager støvet op,
det stakkars støv som faar aldrig hvile,
men heisa! og hopsa! maa ile og pile
vist hundrede mile,
maa gnisse og vrisse og frem sig hidse
og piskes til bjergets top
før det hører op!
med en larm og et skrald
som et susende vandefald!

April er kavet — saa mangt kan hænde
i Lilleput, naar det staar paa ende,
en faar være tilfreds,
om en havner ensteds,
et tøilesløst krav er dens attribut:
En kan ikke vite hvilket minut
det med alting er slut,
for sorgen og gammen vandre tilhobe
i solveirsglimt under sneveirskaape,
og aldrig saa regner det eneste draape.

Men Mai, jeg erklærer, er tusengang værre,
den ligner et husgrin, en grætten herre,
til træerne staar saa forskræmte der,
saa skrumpne og stygge med skjælvende knær —
det en græmmelse er.

Men det gaar vel ogsaa, alt dette slemme,
som skyggerne viker for morgenens glans,
jeg har set det kolde og graa ligge fremme
og stirre saa vredt paa min vaakne sans,
og truet at selvom Juni kommer,
saa skal De se det blir ikke sommer,
men bare en bleksottig, opløpen vaar
som ingenting vil og ingenting naar,
ingen livslyst og styrke, eller fart i løpet,
men bare lidt frase ovenikjøpet —
men jeg har hørt slikt frasagn før,
jeg tror ikke mere paa daarligt humør.

AARLE

Velsignete morgen, da livets ild fornys,
hvor alting er fagert i morgenens lys,
med sol i sin opgang, det slørlette løv —
og intet end mærket av stormvind og støv.

Hør englærkens toner, saa dugfrisk dens sang,
o fløitespiller, o fløit nok en gang,
o drys Dine toner, Du blinde profet,
som sitrende fryd over prærien ned.

Og trostens ømme lokken og finkens glade røst,
kanariens trille av svulmende bryst,
og spurvens takkesang for smulen den fik —
det hele kor istemmer en himmelsk musik.

Og jeg maa ogsaa synge, mit hjerte stemmer i,
det seiler ut i solen paa vingerne fri,
det seiler ut i luften saa let som en fjær,
det er som det maa briste saa lykkeligt det er.

Det kvidrer og det lytter, tilbeder himlens skjær,
og alle skjønne længsler kommer vinkende nær,
en sommerfugl flagrer saa lydløst forbi,
og taper sig som syn i den blaa periferi.

O snart er løvet fuldt og sommeren den kommer,
og det er sandt, jeg elsker best ørknens gyldne sommer,
men kanske derfor er under disse lyse trær
mig drømmen derom end mer usigelig kjær.

DA GROTTENS SPIDSBUE FALDT

Det er som vi har tabt det rigtige hjemme,
det hele er blit til vanerytteri,
vi er stivnet i leddene, vi holder stokken fremme,
det er stokken som skal peke — ikke vi.
vi er opinionerte, det var vi bestandig,
vi dyrker bogstaven, den tror vi gjør fri,
vi sitter saa spotske, vi braaker forstandig,
vi ymter saa smaat om aristokrati.

De smaa og tørre, trangsynte hjerner,
for det er vel hjernen, ei hjertet blot
som evnen mangler, opfattelsen fjern er, —
der trives jo sludret og sladderen godt.
Fremdeles vi myrder med naalfine tunger,
fremdeles vi slaar med de tornete reb,
vi sitter tildoms! hvad om *vi* dømt blev,
saa fik vi om brøde lidt bedre begrep.

Vi kalder os fine, Gud hjælpe de simple,
for dem slaar vi sjelden et dugeligt slag,
vi tilbeder bonden, ham frygter vi egentlig,
og ham gjør vi gladelig lidt til behag.
Arbeideren derimot, vort nye samfunds pille,
lad ham kun forraaes lidt mer hver dag,
han er vor kineser, lad ham kun bestille,
han hører til kasten, et andet folkeslag.

Vi har havt det saa godt disse lange tider,
og fredens velsignelse blev jo vor,
men mere og mere som aarene lider,
det forekommer mig som om stille vi staar —?
Forfængligheten raser, vi vænner os til smiger:
beundret og misundt er atter Norges land!
Gjør lykken os blinde? og tror vi vælde ligger
i verdens sledske smil, da bygger vi paa sand.

Nei spidsbuen ramled, den sank under vægten,
og stenene løsned som fordum holdt fast,
den segned som han der engang frelste slægten
og stod med folket sit last og brast.
Hvor er vi henne? Hvad er det vi mener?
Tør hovmodet skille os mennesker ad!
Hvem tør vi se ned paa, hvem er de vi stener
hvem er det som vover saa mistillid og hat?

OPFORDRING

O syng Du kvidrende sanger,
o syng Du tonende bryst,
o løft vort stumme hverdagsliv,
de urolige stridende tanker,
og al vor grublen tung og tyst,
o løft det med Din stemmes lyst,
at solens smil og himlens blaa
faar skinne frit derpaa.

O bring os bud med de første straaler,
nei, bring os bud med det første gry,
før dagens larm og støv og kiv,
det tomme refræn som den gnaaler,
faar dræbt den skjønne melodi
som signer os hver morgen ny,
lik straalerne fra lysets hjem
av mørket sprudler frem.

O bliv os rensende lue,
o bliv os rensende brand
fra alt det tørre tidsfordriv
som vil vore evner kue.
Forbrænd det arge fjas og tant
hvori saamangen gnist forsvandt,
o væk i os den sjeldne kraft
som ikke lyd har havt.

O spræng Du baandet som paa os tynger,
det taushets baand som sig om os snor,
det isbelagte, den kulde stiv
som snører ind vore bringer.
Befri Du glæden som i os bor,
o riv os med i Dit lyse kor,
og vær Du os et foraarsbud
at skoven springer ut.

Reiseminde

REISEMINDE

Elskelige Oregon,
land av smil og taarer,
i Din ynde minder om
menuet av Mozart —

Ogsaa her en skuer ut
over fjerne vidder,
blide linjer huldt fortont,
hører fuglekvidder.

Solens smil er let tilslørt,
fjernt en dunkel byge,
lik en smerte ubønhørt,
kaster enlig skygge —

Men saa skifter alting hvor
vi blandt løv faar glide,
vilde flora dækker til
bjergets kolde side.

*

O jeg elsker vogte paa
fjeld og flod forenet,
fjeldets top med lokker graa,
foten grønt forlenet.

Tykke skove allesteds,
løn og lind i klynger,
løv og krat i venlig kreds
fjeldets æld' forynger.

Underskovens flagrespind
som mot solen hegner,
bly linneaklokken fin
mellem brede bregner.

Dunkle gran i disig luft,
markers grønne senge,
honningsøte kløverduft
over alle enge.

Brune straa i oprørt hav,
ungdom allevegne,
humlens løvsalspalier
kranser disse egne .

*

Elskelige Oregon,
land som hjertet kaarer,
i Dit øie skjælver let
sommerregnets taarer.

I Din favn Du kryster tæt
sommersolens roser,

i Din ynde minder om
melodi av Mozart.

Sommertidens lyse blom,
ingen blæst som saarer,
regnen selv er varm og øm,
jordens sjæl bedaarer.

Tunge fulde roser de,
alfekonges rike,
som i farver aander det
uutsigelige.

Som et broget tæppe spredt
vinker smaahjem glade,
over hver en græsgrøn plet
flagrer rosenblade.

*

Elskelige billed Du
av en stille lykke,
minder om hvad jeg fik se
kunstners lette nykke,

i det stykke lignelse,
lykkekugle kaldet,
sat der indestængt en fe,
speilet i krystallet.

Og det skjønne væsen der,
smilende ung pige,
svømmed i et rosenskjær,
lyse drømmes rike.

Du er drømmen, Du er fe,
melodi tillike,
Mozarts blide grazie,
uforlignelige!

BØLGESLAG

Ind kommer en bølge med vældigt brak
og slaar sig mot fjeldet itu,
og dragsuget faar den i samme nu
og træsker den under i mag,
men noget av den gaar skjæret rundt,
en straale og to av den hele bundt,
og sprøiter i kulpen der bag,
og splintrer dens dovne behag.

Slik er det med mangt et livsens værk,
et vældigt værk forsand,
det bryter lik bølgen vild og stærk,
og ruller dog aldrig iland;
men bag om skjæret gaar bølgens sprøit,
og sætter i fart hvad ellers laa løit:
det skaper derinde et kup —!
et ørlitet fossestup.

En bølge er kanske ei mere værd
end skyve en anden frem,
og den som kan gildest skyve dem
faar ros for sin hele færd;
og videre altid bevægelsen gaar,
en avsides pøl, en avkrok den naar,
hvor vandet hidtil laa ødt,
saa speilblankt, stille og dødt.

Hvad nytter det ellers plage sit sind
med virkning og frugt av ens stræv?
om træet skal herjes av høstens vind,
om skibet staar fast paa et rev —?
Der ligger jo over alt det vi gjør
en underlig taake, et usikkert slør,
allikevel — skjønt jeg sjelden har brudt
mig om følger, kun arbeidet trut:
    Naar alt er slut,
    og bølgens slag er over,
    mon jeg i kulpen som bak skjæret sover
    har uro skabt, kun et minut?

DET ER REGNEN —

Bladene taaler baade veir og vind,
det er regnen som gjør at de falder,
den sigende, dryppende, klamme regn,
som avklær saa sikkert busk og hegn,
og messer saa tonløst som nogen degn —
et dumt og meningsløst draapespind,
et skjørhovdet tankeløst skvalder,
som gjør at de stille forfalder.

Det er ikke motstand, ei heller kamp
som helt vore kræfter binder,
men skuffelsens træge høstbløt-svik,
dens løse grøt, dens taarekrig,
som sner en ned tilsist som lik,
opløser det hele i røk og damp,
og gjør at vi ikke vinder,
men utmattet stille forsvinder.

HVAD MAN MAA HA

Et ørlitet gran av ondskap
er rigtig en god ting at ha,
man viser de skarpe tænder
og det maa jo til, ha, ha!

. . . .

Et vognlæs av usyret godhet
som dufter som nyslaaet hø,
og gjør at de føler sig trygge
som verden betegner som fæ.

. . . .

En klype av brusende letsind,
av alvor en pot eller to,
et pund av uryggeligt retsind,
av varme en trivelig glo.

. . . .

Og andet for smaken og øiet
som hjælper os høiere naa,
lidt grønt og lyst og fornøiet
som motstaar det evige graa —

. . . .

miksturen blir aldrig færdig,
Vorherre end laver den til,
og liker De ikke hans lapskaus,
saa prøv kun selv om De vil.

SANDFLUEN

Sandfluen lever i kridhvidt sand
paa viden strand,
saa frit og friskt den har det,
den lever av solskin, saa godt den kan,
den lever av tang som en herremand,
og ganske muntert den tar det.

Den graver sig ikke i dypet ned
for blivende sted,
i huller og snørklette gange,
den holder sig oppe, den vet hvad den vet,
at vingerne er hvad den undkommer med,
den skal ikke la sig fange.

Sandfluen er et uroligt bæst,
saa vims som blæst,
den kan ikke holde sig stille,
lad vinden være saa sur den vil,
den driver det samme lysvaakne spil,
en kortvarig, letvindt kvadrille.

Den sætter sig paa et perlemorsskjæl,
en blank bagatel,
som monne i solskinnet brænde,
den leker nok fremmete, leker besøk,

men faar ikke bli for sjøsprøit og røk
og sjøgræs som grættent mon skjænde.

Sandfluen danser dagen lang,
til bølgens sang,
den hører jo med til baletten,
den har sletikke bedre forstand,
den danser hvor selv det vrede vand
slaar den ihjel paa pletten.

Den græmmer sig ikke ved vrak og mén,
ved død mands ben,
den vilde ei om den kunde,
for den er nuet, det flygtige nu,
som svæver høit over fortid og gru
og fremtidens skiftende grunde.

UTSYN

Blekblaa himmel og dypblaa sjø,
blaat i blaat lik et glimrende smykke,
sødt blaanende kyster saavidt jeg kan se,
noget andet utsyn ligner det ikke;
en skumhvit bølge flyver glad mot land —
slik var det sikkert Odysseus den flinke,
da han seiled ind en hjemløs mand
saa Ithakas fjelde i fjernsynet vinke,
saa leken av dets susende vand,
og havet (o havet!) i solskinnet blinke.

DEN TUSENAARIGE EK

Som mægtige arme strækker
sig grenene fangende frem,
dem vinden tvang ned — og sandet
har næsten tildækket dem.
Slik staar den her næsten begravet,
men utenfor, ut imot havet,
i solen og havgulens fraade,
ligger løv over klippen den graa,
for det er den eneste maate
den endnu kan leve paa.

Er virvar av mægtige grene
hver gren saa tyk som et træ,
nu dør den nok, men saa langsomt
at ingen kan dødskampen se.
Den staar der og drømmer og venter,
og ser mot den enslige park —
Gud vet hvorfra styrke den henter,
mens ormene æter dens bark.

Skal en ønske at leve saalænge,
skal en ønske at bli saa graa,
med grene som stivnete strenge
som ingen kan spille paa?
Solskinnet leker jo endnu
paa løvets pjuskete krans,

the Largest in the World
Circumference

Den tusenaarige ek

og alt det veirbidte gjemmes
bak grenenes skjærmende dans —

Og gjæsterne, de som har skaaret
sit navntræk i barken ind,
sig hvad er der vel blit av dem,
hvor blæste dem skjæbnens vind?
Her sitrer saa glasklar en skygge,
her slumrer bladene trygge,
som gule blade er kvinde og mand,
de slumrer kanhænde, de arme,
hvor mægtig polyp strækker arme,
mens ovenfor svømmer det isgrønne vand —

. . . .

Det er sandet har gjort det hele,
det er sandet har gravet den ned,
til grenene ligner arme
som stræver av dypet paasned:
Et liv i bølger begravet,
et træ slugt av flyvesand!
Hvad nytted det vel om det kavet,
hvad nytted det vel her ved havet
hvor ingenting hytte sig kan.

KLOKKEKLANG

De tomme og dumme domme,
de falske og fæle ord
som verdens visdom kan rumme,
en viden som kalder sig stor —
dem synes vi ikke er værdig
skal regnes for Herrens ord.

De skriftklokes glammende tunger,
de retvises brammende røst,
har intet at gi den hunger
som søker i ordet trøst —
men det er ei malmen bare
skal synge i klokkens bryst.

Nei læg kun Din storhet tilside,
Din krans som en pilgrim skal,
og spørg om Du veien vil vite,
lik bruden til brudgommens hal.

Da kanske i længselens lue
Du brænder Dit hjerte saa rent
at møtets lyst Du faar skue
og glædesblussene tændt.

Da glemmer Du sikkert at dømme,
Dit hjerte er ydmygt og ømt,

Du løfter med koret Din stemme,
det samme som her Du fordømt.

Men det er da heller ei mere
end himlen har altid gjort:
fornedre hvad tykkes sig bedre,
og gjøre det ringe stort.

8de MAI 1913

Jeg er saa glad for hvert et aar
som jeg faar leve, yde, virke,
at jeg saa dagens lys en vaar
med fuglesang og blomsterflor,
  blandt blaaveis, hæg og hvite birke.

Og derfor er det vaarens barn
av vaaren faar sin hele styrke,
og vintren, jægersmand forfar'n,
faar ikke rigtig om mig lirke
sit lette tætte jægergarn —
jeg er og blir dog vaarens barn,
og vaaren er min hele styrke.

Jeg bryter ut, jeg er igjen
en sjæl som ingenting faar tvinge,
som seiler som en skyflok hen,
er ung og munter som en wren,
med toner i min brungraa bringe.

EN DIGTER

Fattig fugl,
fattig fugl,
har ikke hjemsted
har ikke skjul,
allesteds blæser den vilde storm,
ingensteds skinner solen varm,
kulde og hadskhet, haardhet led,
gjør den altid mer fortræd,
fattig fugl,
fattig fugl!

Skynd Dig bort,
skynd Dig bort,
her truer himlen
skummel og sort.
Her blir intet godt Dig til del,
fryser sikkert ganske ihjel;
pjusket og arm Du farer omkring,
søker og finder dog ingenting.
Skynd Dig bort,
skynd Dig bort!

Kom igjen,
kom igjen,
sommerdag lys
med himlen ren;

flygt til da med skyfloken hen,
søk Dig andensteds hjem og ven.
O skal vi skilles nu hver en gren
graa og bar venter vinteren —?!
Kom igjen!
Kom igjen.

ARABESK

Et blomstrende træ om et vaabenskjold
er mere end strudsefjær,
for disse er stolthet tusenfold,
men hint er det strenge besvær.
Disse gik paa erobring ut,
de vaied som standard paa slagmarken prud,
men hint var fred og flid,
og gav av sit eget hver tid.

Saa prægtig det er ha fædrenes daad
at falde tilbake paa,
at bære det tegn gjør yr og kaat,
og maange føler det saa;
men grunde sit ry paa eget værk,
i motgang myk, i medgang stærk,
er bedre endda, skjønt det er
langt værre end styre en hær.

Khalifen var sikkert en myndig mand,
var kanske kun ret og slet,
og dog — fik han til med flid og forstand
to straa hvor før kun var ét —
jeg priser hannem for det dog mer,
end dem som klær sig saavidt jeg ser,
(lik keiserens nye klær),
i prangende strudsefjær.

STILLEHAVSKYST

Taakekyst, bølgekyss't
fremtiden tyst
holder Du stille
gjemt ved Dit bryst.

Det samme skvulp en hører som i Drakes dage
det samme bølgeslag end vasker sandet op,
den samme bølgedans gjør endnu sig umake
at fange lysets lilje, solens rosenknop —

"Den nye tid alt det gamle arver:
det salte hav med de friske farver,
den hvite sjø med sit bukkesprang,
den vekslende glans over graablaa bølger,
den evige uro som dypet dølger
hvor kelpen gror næsten milelang."

Her er der ingen draug og ingen fæle syner,
hvem kuldseiler vel i saa føielig en bris?
for fyrtaarn allesteds igjennem taaken lyner,
her er der neppe nogengang et svært forlis —

"Her lurer intet ved himmelranden,
de sorte gjæs flyver langsmed stranden,
den gule kanari føiter forbi,
og pinjerne strækker de vældige grene

Stillehavskyst

og ser paa folk blandt strandens stene
drive sit sølle perlefiskeri."

Paa pynten grubler vist cypressen over dette
hvorfor dog naar den aander ut sin eliksir
de spotske reisende saa let blir overmætte
og automoben levner her sit matpapir —?

"Hvad mon dog skjæbnens ufattelig plan er
med dette land som ikke istand er
sig værge trods skodde og fjeldes mur
mot guldgrisk pirats altslugende øie,
og siden naar faafængt blev dennes møie,
mot snedig kinesers vaskeskur."

Den drømmer — landet drømmer, hyller sig i taake
og taaken hænger om det som et spindelvæv,
derute svæver havets graa og hvite maake,
hvad venter den av tiden, av dens bryske stræv —?

"Bestandig tangen sig dukker — dukker,
og bølgeskvulpet sukker og sukker,
og skyver sjøgræsset mere mot land:
De graae klipper kan sagtens vente,
lad rødhuden fare, nu har vi i mente
den gule race, det gule sand!"

TAUSHET

Mit folk herover, sig har Du ei øre
for sang,
kan versets stemme ikke Dig henføre
nogengang?
Er døv Du blit, blev stum Din tunge,
og tør Din sjæl de lange tunge
aar da Du fik bare stridt
for levebrød saavidt?

Du holder av musik, Du nynner kanske,
synger med,
men digtets søte vellyd, av den. ganske
er Du kjed.
Hvad er Din grund? Vil Du ei tænke?
Er paa Dit sind alvorligt ord en lænke,
som Du maa ryste av hvergang
Du hører *digtets* klang?

Er Du lik barn som kommer ut av skole,
skoletvang —,
Du kaster av den pene, nye kjole
en avant,
og søker helst for sjælen hvile
i gjøgl og tant og vaudeville,
men intet klunk faar selv Du til
paa sjælens strengespil.

HJEMVE

Mor sa nu fik jeg reise,
Far sa nu fik jeg gaa,
hjemme var ingenting mere
en kunde tære paa.
Mor var hidsig, Far var laak,
alle spaadde jeg blev et draak.

Sult er en dugelig mester,
savn er en værre end,
nu er jeg lænket til læsten,
tjener for skillingen,
tjener med taarer det daglige brød,
det er vel bedre end være i nød.

Gud! — se skoven derhjemme,
Gud! — se bølgen den blaa,
den som bare fik barbent
blaabæren sanke gaa!
Friheten gav jeg i bytte for brød,
nu faar jeg sørge mig selv tildød'.

MONTEREY

Monterey — Monterey!
der er ikke meget ved Dig, o ve,
Dit spanske guld og Dit spanske blod
har verden gaat saa rent imod.

Alting er støv — støv allevegne,
de trøstesløseste øde egne
av ugræs, uorden, skrap og smuds,
det er mange aar vist siden Du var i puds.

Du ligger saa smukt ved en fager bugt,
men i Dig selv er livet utslukt,
Dine gamle huse er rene rønner,
av nye er ingen saavidt jeg skjønner.

Utenfor bruser det dypblaa hav —
Din guvernør, hvor blev han av?
Over Dig hvælver en himmel klar —
Du lugter av sild som en ren barbar.

Din fiskerflaate er efter sardiner —
en "Yankee" betaler for hvad Du finder,
og Onkel Sam i alskjøns ro
er drot i Dit gamle Presidio.

Den tid Du lasted iflæng galeoner
med huder, uld og kostbart træ,
med perler og vin fra San José,
Dig ikke med nutids armod forsoner.

Da klang guitaren, da dansed bolero
Din blonde hidalgo, Din brune vacquero,
da var der fester, da lektes skjul
av leende gjæster og smuglers guld.

Din stormagts tid er rent forbi,
nu har Du intet av værdi,
det gik bardus tilsist med fragten,
og Du blev knust av pengemagten.

Du skuler lidt under trukne bryn,
Du rumler — men skyter ikke lyn,
Du tænker kanhænde paa hjem og barn
imens Du bøter det tjærete garn.

Ak fortidens drømme blir nutidens løgne,
Du planter nok endnu et rosentræ
som ikke kan se utav sine øine,
saa vanskjøttet, armt og forkomment det.

Istedenfor svartsmusket meksikaner
jeg møter en rødmusset publikaner,

og ser saamange sminkete kvinder —
saa bleke er de, de synderinder.

Men brændevin bydes hveranden dør,
jeg undres, Monterey, hvad ellers Du gjør?
Du lever grasat paa Dit svundne ry,
Du store Gud, for en lurvet by!

Rosen

ROSEN

Paa randen av Grand Cañon.

Det var i istidens tusmørke dage
da alt var sne og hvirvlende vand
at dette dyb var en eneste flake,
en isbræ omspændte det hele land —
Men solen kom og i middagsheden
blev gletscheren langsomt et bredfuldt hav,
en malstrøm som rasende søgte sig udvei
og malte i sønder hvad ei bøied av.

Den bygged ei op — dens hast var utrolig,
og dog det hændte den dreied til top
det sleipe ler hvor det slumrede rolig,
og runded det av til det smukt stod op:
Et punkt, en ø, i en indsjø bare
som ingen mærked til strømmen vred
begyndte lidt mindre uvorrent fare —
æoner gik hen, den sank dybere ned.

Av slammet steg med de taarnende masser
saa lidt om senn en telteby —
men større og større de blev, paladser,
de steg i høiden, de steg mod sky!
Aartusener svandt — nu blev rigtig den mester,
og vandene blev dens skabende haand:

En vrimmel av volde, taarne og fæster
fik udført i dyndet dens rastløse aand.

Den dreied og skar i knop og i kegle,
den løfted og sænked og huled ud
den skrabed og rev med ivrige negle,
og dynked det over med bølgesprud,
et bolværk av klipper som aldrig fik briste,
hvor havet strømmed før uden stans,
alt menneskeværk var som tant mod disse,
der fremgik av vandenes vilde dans.

Og tiden gik — frit landet sig reiste
av strømmens hvirvel alt høiere op,
avdybet bestandig rankere kneiste
forgaarde, templer, kolossers krop,
til svimlende avgrunde skabtes dernede,
og floden blev kun en avsat monark
som grov i skummende avmagt og led —
en mester forsmaad av sit eget værk.

Men landet foroven blev til en ørken,
av sand og klipper, et ufrugtbart dyb,
tilblivelsen endte i solbrandstørken,
her fostredes en kaktus og øglers kryb —
forladt av vand dets safter blev tørre,
det blev til krøbling, dets græs blev grus,

forstenet det saa med useende øine,
forglemt det laa lig et uddødt hus.

O livets kilde, Du sprundlende vand,
her tied Din stemme, her er Du forstummet,
da Du blev borte, blev dødt dette land,
en underlig stumhet raaded i rummet,
Din glade nynnen ei skapte om
den gamle vildskap til milde gaver,
Din godhed os ikke til undsætning kom,
og trylled av dyndet Babylons haver.

Men da fik solen forrette sin gjerning,
den store kunstner med sin palet,
gav bronsens lød til hver kant og terning,
og guldets glød til hver nøgen plet,
violblaa skygge i hver en hulning,
et mørke dybt som den dybe brønd,
et skjærende hvidt til livets skrænter
og mudderets flader brændende grønt.

Det sitred og skifted i glimt, i straaler,
det brød og brændte i hede blink,
jubelen med det sig i skjønhed ei maaler
som evig gløder fra brink til brink.
Det er som solen vilde beklæde
med smykker den brud som for den staar —

men tørstens Medusa stirrer dernede
med snogene i det flokede haar.

Lat avgrunden lyse med lyn og flammer,
en farvevælde som spotter ord,
med svidende pile det øiet rammer,
det er som gjennem en sværdet fór —
for dybet dernede minder om bølger
av helveds størknede taareflod,
den glimrende maske kun pine dølger,
det tomme blik som stivner ens blod.

*

Kan ørkenen ei drive sit offer til vanvid,
kan ikke den piske til raseri?
Det evige savn skaper gjøglebilleder,
her aander ei lise, ei harmoni,
og dybet tryller med slangens blikke,
mod det hjælper ei stengsel, ei skjul,
dets snigende vilje undgaar en ikke —
det fanger ens sjæl lig en flaksende fugl.

Her leved kanhænde en race av kjæmper,
uhyrer, giganter, guder engang —
men ikke det mere paa storheten læmper
at aldrig den brydes av fuglesang.
Her er der sletintet som varmer om hjertet,
og ingenting end som stemmer en glad,

her er der langt mere av det som har smertet,
og mere end godt er av grumhed og had.

Fra disse er templer som skabt til ofring,
og altre som reist til blodig fest,
den grinende avgud har krævet sin soning,
den hæslige tro sin ypperstepræst:
Azteken har slagtet her sine gidsler
og Iuca'n har sat paa sit hoved en krans,
og endnu skræmmes av ofrets pinsler
i ørkenens stumhed ens skjælvende sans.

Da var det mit øie faldt paa en rose,
et virkeligt, levende rosentræ,
heroppe paa skrænten blandt cedar og pinje,
et træ som næsten var stort som de.
Og barken var laset, stammen knudret,
det kjæmped saa haardt for det dyre liv —
og dog aandet hele træet sødme,
var blomsterflor som til tidsfordriv.

Og bladene var smaa knortede fingre,
forkrøllet, forkrøblet i hvert et led,
og træet var selv uanseligt, ringe,
var intet at fange øiet med.
Og dog, de hænder — en skaal av aroma
de bar — saa krydret. sjelden og sød,

en daarende duft! De var rigtige roser —!
som aanded sit liv trods ørkenens nød.

Hvem vil ei heller finde en rose
end al denne blændende, kolde pragt,
og skue dens ynde, en voksbleg mimose!
end dybet som blev under trolddom lagt?
Det haarde lys, disse rifter og revner,
vil gjerne jeg gi for en eneste gren
av træet som blomstred med kjærlige evner
og dufted saa sødt blandt klipper og sten.

DET GRØNNE SLØR

(*Forstanderinden fortæller*)

Det var paa et sted som kaldes Mos Bugt
et vakkert sted herute ved kysten,
hvor bølgerne kommer i susende flugt
og kaster sin bør under mankerysten,
sin bør av flyvesand fint og løst,
til i en glidende masse begravet,
halvt tør, halvt fugtig er klipper og næs,
— for sand skaper land herute ved kysten.

Det minder om vane dette grums og grus
de bittesmaa skarpe og glatte partikler,
hvor foten bestandig slipper bardus,
og ind sig i noget ukjendt forvikler:
De er jo en følge av livets friktion
mot karakterens grundmurte klipper,
til splintret de dannes til smaasten om,
og holdet i grunden ogsaa de slipper.

Forresten av bugten det mindste er sand,
for lyng og græs har klædt over banken,
cypresser og pinjer med kroket rot
har siden gjennemført grundmurings tanken,
til her er den vakreste naaleskov,
og luften er ren, er krydret, — herlig,

en stilhet, en høihet, et bølgebrus!
og saltet fra sjøen forfrisker en særlig.

Her var det altsaa opslog sit paulun
de unge kvinders kristne forening,
at hjælpe enhver finde ankergrund
i Gud og sig selv er dens opgave, mening,
Her leved de sorgfri fra dag til dag
i sommertiden blandt venners vrimmel,
her solte de sig i det varme sand,
her sov de sødt under aapen himmel.

Og dette synes nu jeg er stort:
Et venligt hjem hvor de unge faar hvile
fra striden og kaste det gamle bort,
og lære igjen mot fremtiden smile.
Hvor vinden synger til bølgens dans
og farer som aand gjennem skovens kroner,
der vaagner ofte en sikrere sans
for livets love, med dem forsoner.

Et fredfuldt sted, saa lyst og mildt,
en søsteraand omsvæved det hele,
det gjaldt med haab, med kjærlighet stilt
berike, styrke de søkende sjæle,
var arbeidet over, var leilighet nok
for glæde — her leved idyllen beskeden:

"Shakespearske scener i Arden skov" —
men sløret blev slangen i dette Eden.

Og sløret som netop fordi det var smukt
blev corpus delicti og djævelens snare,
var sandt at si mit og endnu ubrugt,
men stukket ned i en pose bare.
Det gav om De vil et kunstnerisk snit
til ansigt ei ungt eller fagert mere,
det blev mig forært — jeg saa paa det lidt,
og tænkte det burde en yngre være.

Og nu var der en som fik kik paa det slør
og bad om at laane det og dekorere
sig selv, sin dragt, naar hun kom for tur,
og skulde som skovfe sig producere;
og sløret hun fik med hjertenslyst,
jeg vilde gjerne av mit bidrage,
at negte hende blev altfor trist —
men godvillig fik jeg det ikke tilbage.

Hvad tror De gik for sig i hendes sjæl
da siden — (de Shakespearske idyller
blev git i det fri for et publikum
som fyldte den store plads med et mylder),
hun saa mig — saa at si — i parket,
ja endog lidt fremskudt, i forreste række,

men tror De min nærhet det mindste træk
av kjendskap kunde i hende opvække?

Javel, godt, godt! Nu sir De bestemt:
"Hun syntes De havde raad til at være
lidt generøs med det smukke slør
som kanske De ikke selv gad bære?"
Lidt generøs! Med fornøielse mer
jeg skulde ha git og ei regnet det nøie,
men tog hun fra *mig,* saa tog hun fra fler,
og det er det punkt som jeg har for øie.

Svar mig, hvad er det vi mennesker
saa nemt kalder Satan, mørkets fyrste —
det onde i egen oprørsk majestæt —
av alle erkerebeller den største?
Eller kun ganske gemen bavian,
en langfingret, lavpandet, stivnakket Fanden
os stikker i kjødet helt fra den tid
vi havde os selv, os selv kun i panden? —

Vi plages jo endnu av stærk appetit
for andres eiendom, velvær og lykke,
vi tar ifra dem stort eller lidt,
er simpelthen rovdyr just i det stykke:
Paa byttet lure, vips ut av vort skjul,
ondskap blev til i lavhetens mørke,

godhet fødtes i utsyn og lys —
retsind gik tabt i kjævernes styrke.

Og saken er den, hun likte det slør,
hun trængte det slør og saa heldig! saa det,
hun ønsked sig det for at ta sig ut
i rollen hun likte — velan, der laa det;
hun leved av rov som en rigtig pirat,
hun lukked sig selv ut av sjælslivets Eden,
en automobbil vented utenfor —
og hun gik Fanden ivold isteden.

LØVFALD

Søte røk av brændte blade,
høstens tørre løv,
sank de stille, faldt de glade,
samled sig med støv?
Offerdampen stiger let
fra et hjerte som er træt.

Se de ligger der i bunke
ved en alfarvei,
indenfor en brunrød funke
langsomt vinder sig;
duftende gaar røken op
og omsvæver træets top.

Det er tak for livets gave,
tak for lykkens glød,
solens glans i vaarens have
hvor i lys de fløt,
virak lik den hvirvler om,
alterild i helligdom.

Sødt det dufter som av drømme,
som av minder mildt,
hvad av ve Du maatte tømme,
strømmer fra Dig stilt,

har sletingen harme mere,
det var livets medfør, kjære.

Søte røk av brændte blade,
høstens visne løv,
sommertidens minder glade
brænder Du til støv.
Vinden blæser, kold er den,
blæser ogsaa aksen hen.

EUCALYPTUS

Kan med skjønhet sig forlike
træ med bark i trevler, traser,
hele hamsen av sig rystet,
rundtomkring i flaker drysset,
hudløst løfter sig mot lyset,
ligner Sankt Sebastian?
Nei en prins i gyldne laser
mellem smaafolk er paafærde,
kongelig i hver gebærde,
fyrste ifra fremmed land,
som sig ikke mer forskanser
bak sin armods grove panser,
men i silke smuk fremstaar —
Nei en deilig tiggerpige,
armen foldet over brystet,
rank og stolt og fuld av ynde,
lik en høivelbaaren kvinde,
skjønt hun er i ringe kaar:
herkomsten sig klarlig røber
naar hun sig i lokker svøper
løvets lange silkehaar —

Eucalyptus — høi profet
vore drømme kanske malte
i visionens stille stund,
vore øine aldrig saa

Eucalyptus

UNIV. OF CALIFORNIA

til med ét Du syntes staa
som om guddom Dig befalte,
rik paa alt vi længted efter,
tropelandets sjeldne kræfter,
fjerne egnes majestæt,
overført til fremmed grund,
sendebud fra gode magter,
sendebud fra hine trakter,
hvor en sol bestandig brænder,
lumre hetebølger sender,
sumpens kranke atmosfære,
glødende intensitet —
eller ørknens ildhavsvidde
hvor den vildfarne maa lide
tørstens rædselsfulde kvide,
som med naale gjennemspidde
hver en tanke, tyner den;
himlen ler av mennskekrypet
i sin vilde jagt fordypet,
ikke vet hvor det vil være,
om i dette vildnis irrer,
mot det fjerne faafængt stirrer
og i ørske segner hen,
til fra jordens sunde kilder
vanviddet Din nærhet stiller —
Eucalyptus, skjønne træ,
Du er god som Du er deilig,
ved Din fot er ly og læ,

hvilen der saa sødt beleilig,
lægedom er ved Dit knæ:
Manna perler fra Dit blad,
alle vil Du godt bevise,
hvor Du er blir helsebad
luften, og Du skjænker glad
barken for dens sykes lise.

*

Her er ingen palmelunde
med stive prunkefingre,
ingen kaktus-tornehud
lik pagodas spinkle vinge,
her er kun en ensom lund
naaletrær i sluttet klynge,
hvor ei alfarvei faar munde,
hvor ei verdens kiv faar skingre,
skræmme sindet bort og ut.
Tause graner alt ombelter,
pyramideformet cedar
om sin fot sin skygge spreder,
taarnhøi pinje uten taal,
for den kraft kun er skraal,
paa sligt vrangsyn grubler stille,
lar sit alvor ei formilde,
taaken i dens dunkle lokker
ikke dens forstemthet rokker

til i solens varme straaler
kanske dèn til vemod smelter.

Her er tyste tempethaller,
her er fjerne lyse vuer,
under disse brede buer
lyset blødt og sløret falder,
spir og hvælv i ét sig blander,
kupler, minareter danner.
Her er sted hvor gamle guder
kunde foran altre dyrkes,
og druiders hvite skare
kunde i sin andagt styrkes,
her hvor Eucalyptus' ranke
smekre gule kjæmpekjerte
lar sin grønne flamme flyve,
mere opad, opad klyve
til den vil til himmels fare
lik en løsladt fugleskare —
svales hver en modløs tanke.

*

Den er lik et mægtigt hjerte,
livets genius gjort fri
endelig i harmoni,
følsom for hver fryd, hver smerte
naar den paa et andet sted,
græsk teaters klare stilhet,

lyse, gyldne tankemildhet,
høit fra skrænten skuer ned
paa et broget blomsterbed,
menneskenes glade skare
som til tale, sang, faar fare,
høre hvad dem griper mest,
Hiawathas bryllupsfest,
kor av fulde klare stemmer
som hans lykke fro berømmer;
høre "Socrates, en lærer"
som en andens røst fremfører;
se de smukke folkedanse,
parrene med lys og kranse;
se Elektras grumme had
blomstre op til bloddoms-vilje,
gløde lik en tigerlilje,
gjennemlyst hvor alt er nat —

Der den følger lydløs med
i en egen oprørt svaien,
løvets silkefrynsers vaien,
til musikens stolte rytme,
til den klages dunkle sødme,
bøier sig i anstrengt lytten,
hilser taleren som stor,
eller staar forfærdet stille,
skjælvende ved hvert hans ord —
lik formummet Muse gjemt

her i skyggen og forglemt,
poesien selv igjen
kommen hit til sjæles redning
svøbet i løvhangets forklædning,
staar den frem i skumringen
streng og vældig i en tid
da kun støi og fjas vor id,
solens guld end over den.
Sangens flod, dens bølgeslag
tar den mot med aapne arme,
det er som om disse klange
gjennemstrømmer den med varme,
gjennemsitrer den med bæven,
med en indre længsels kræven,
troen paa en hellig sak!
Mange viltre øde sange
gaar dens øre helt forbi,
kanske lokkerne den ryster
angstfuld luften til sig kryster
ved slik gudløs travesti —
Men de andagtsfulde stemmer,
orglets brusen, violinen
som sit krav saa mægtig tolker,
snart med fuglen frydfuldt synger,
snart med sorgen kvalfuldt hulker,
sjælens røst fra pantominen
som det tomme gjøgl bortskræmmer

mot dem er det at den vender
signende de lyse hænder —

Eucalyptus, fagre træ,
gid jeg kunde hvor jeg vandred
Dine grene vinke se,
meget det for mig forandred!

AAND PAA FLASKE

Der var en tid — er endnu ei den?
da store interessers feiden
og glubske had la verden øde,
og næsten alle smaating døde;
for overmennesket forlangte føde.
Da eftersøktes havets dyp
for selv det useligste kryp,
og luften renset blev, paa jorden
var saken allerede bragt i orden.
Og det blev sikkert grund for kiv
om fandtes spor av vilde liv,
for det gav slik en følelse av hygge
at kunde endnu slaa ihjel,
og drive ut en angstfuld sjæl,
og siden rive, mase, tygge.

Mikroberne fik endog reisepas.
Av dem blev gjort en svare stas,
for de var vanskelig at finde,
og endnu værre overvinde.
Saa her var overmennesket tilfreds,
her fandt han noget værd sin klinge,
her følte han sig i sit es,
de uhyrer han vilde tvinge:
Med list og magt
han fik dem ødelagt,
bacillerne fra sine kjør.

DEN GODE TANKE

Hvor den lyser op den kjære, gode tanke,
dig et blus paa livets dunkle alfarvei!
Uvisse vi staar, hvorhen, mon did? o nei!
Famlende vi strander, vildledet og kranke,
for den rette kurs den ved vi ei.
I vor egenviljes dunkelhed, den tætte,
er det vanskelig at vandre ligefrem,
mange veie frister os, vi følger dem.

Se dig for, Du menn'skebarn, som vandrer
ubekymret livets lette, lange sti,
at det klare lys dig hjælp kan gi
naar Du staar ved maalet endelig.

Glem ei at dagens blanke lys kan ogsaa gjemme
fare der paa livets slagne landevei.
Mægtig den er, hvor end den bugter sig,
men paa den skal ingen glæde Du fornemme
— det er *maalet,* ene, som skal gavne Dig.

MALPAIS

Du slanke, brune mand,
det øde land
som andre tænker
er lagt i tørkens lænker
vil aldrig lønne nogens kav,
det gjør alligevel Du noget av,
Du ørkenens barn,
saa taus og sky som fugl for garn.

Her faar Du være mindre var,
paa denne magre jord, faar bo
kanhænde Du i ro,
faar hvede, ko,
faar holde sau og gjeter,
lidt mais, lidt kaal, poteter,
kanhænde æbletrær Du har.
Den hvide mand er grisk, var fed
Din jord, Din græsgang bred,
han saa sit snit,
og fik det vist
som sit, tilsidst;
men du er ikke graadig, ganske lidt
er nok for Dig, Du lever blind
for verdens tant av solens skin.
'Land godt nok for en Indianer,
land godt nok for et fattigt folk.'

Slig taler jo vor Germaner,
gjør sig til racehadets tolk.
Han vilde ikke dele,
han rev til sig det hele —
slig er det mangen mand av nabos ind
faar stenrøs blot til hjem,
og ryddes den, og vandt han frem,
var skjæbnen ikke blind —
for smaasind fulgte ham tildørs,
og regnet hver en vinding,
og undte ham ei slant i børs,
ei krandsen om hans tinding.

Pilgrimen

PILGRIMEN

I Rheims, blandt søilerader,
nær spidsbuet portal,
høit over bjerg og dal,
vidtskuende og vældig,
og dog av blik saa mild
— ei avlægs, ei avfældig
som verden faar det til,
ei overtro, ei fabel,
for øiet kun passabel,
ei charlatan bedrager,
den dom hvori saa mange
hovmodig sig behager,
ei sværmeriets tolk,
som tænker mange folk,
men gode tankers konge
og arme synders ven,
for evig skjøn og ren,
staar Kristus, frelseren.

Og ved hans side mødig,
fra reisen syd og nord,
en pilgrim staar ærbødig
med blikket vendt mod jord.
Nu har han vandret viden,
nu har han set saa mangt,
vildfaren undertiden,

og dog ei rukket langt.
Ei meget vil han æske,
ei store er hans krav.
Han har sin lille væske,
han har sin vandringsstav,
og om sin krop sin kutte,
og luen om sit haar,
sletintet er forandret,
just slig som han har vandret
de mange, lange aar.
Nu vil han reisen slutte,
han for sin mester staar.

Han staar der mild og stille,
han staar der taus og glad,
den skat han vinde vilde
ei altid værd besad.
Nu er han vendt tilbage
der hvor han kom fra før.
Ak, hvorfor viden drage
naar her var livets dør?
Ak, hvorfor havet pløie,
og søge verdens guld
naar her var lys forøie,
av engle himlen fuld?
Ak, hvorfor vandre ene
paa lutter skarpe stene,
sin sjæl al fred formene,

forledet av en stemme
av fjerne drømmes kor? —
Men nu, nu er han hjemme,
han hører gode ord.

Han ser mod fjerne bjerge,
han ser mod dybe dal,
for hint vil veien værge,
og denne gjør den smal;
de mange veie fører,
kanhænde til et maal,
skjønt mangt et skar forfører,
og viljen mangler staal.
Men Kristus øiet gjerne,
gir agt paa vandringsmand.
Han sender ham en stjerne,
Han leder hvor Han kan.
Ak, synderne er mange,
og veien tung og lang,
men frelserhjertet bange
forudser undergang,
og derfor ud med haanden,
saa brændende i aanden,
han vinker mangengang.

Lad pilgrimsgangen vare
saalænge som den vil,
naar kun med Krist faar fare

tilsidst det trætte hjerte
som verdens glans begjærte,
og fandt den gjøglespil
og fandt kun skum og dunst,
kun øieblikkets fraade,
et blandværk og en gaade,
i al dens stolte kunst
som gjør alt værk omsonst.
O nei, hans sind vil hvile,
vil i et større syn end det
som her hans øie monne se
den dag hans sjæl skal smile,
den dag naar han faar ile,
hvor der er ikkun lys og fred,
og intet savn, og ingen sorg,
i himmelens faste kongeborg.

GLÆDELIG JUL

For dem som har lidt i kurv og i kiste,
som evner at vente og taaler at miste,
som ikke har set sine utsigter briste,
og maattet tilsidst det yderste friste —
for dem er der endnu glædelig jul.
Men staa i række og be om en smule,
det brød som ellers en kunde fortjene,
og staa der forfrosne, ei kunne sig skjule,
som var deres skjæbne alt paa det rene,
og livets løfter kun nøgne og hule,
med hjerterne kolde som Ultima Thule —
for dem er der ingen glædelig jul.

Ak, dagene er saa bange og korte,
og nætterne, hu! saa lange og sorte,
for himmelens lys er blit likesom borte,
og vinterens haand har stængt livets porte —
nu netop før glædelig jul.
Og tungsindig gaar en nølende skare,
de brødløses tog som aldrig faar ende,
det evige spørsmaal som ingen kan klare:
"Hvorfor skal vi andre saa skammelig fare?"
og blikket som synes igjennem en brænde,
det blik som av dyret i jægerens snare —!
O Du som fik lov Dit juleblus tænde
og kjende det onde som mulighet bare, —
o giv dem en glædelig jul.

VULGÆR

Støi og snak, og skrig og sang,
ubehersket hver en tone,
alle har en taletrang;
her er skraalet paa sin trone,
braak og uro, aldrig slut,
stiger, tvertom, hvert minut,
til en tror sig selv at være
i et galehus — desværre.

Og den værste mob, min mand,
er ei landets egne — stumme
ser de paa den uforstand
disse 'fremmede' kan rumme,
og de spør sig nok med skræk:
Kan sligt rak en vinding være?
Svarer med et skuldertræk:
"Her florerer det vulgære."

LIV BAGOM LIV

Liv er en underlig, bagvendt ting,
Du er hvad Du skulde, Du gjør hvad Du burde,
og dog, indenfor, gjør Du alt omkring,
og slængte det hele, om bare Du turde.
Du lever et liv alt andet end Dit,
og rømmer som maaren indunder en helle
av grunde — især naar en plager Dig lidt —
og grundenes navn er 'det konventionelle,."

Ingen under at verden er lei og slet,
naar saamange er slette, saa faa er gode,
at løse den gaade er sletikke saa let.
Vi er vant til det, det er saa landsens mode,
ansigter blir, dog tilsidst, ei saa slemme
naar en kjender dem lidt — bag det gjemme
ulmer mangen en gnist — men, ak kun en gnist;
den blir ikke flamme, den kvæles tilsidst,
for masken er tyk, og livet derinde
faar sletikke lov sit eventyr spinde.

MINE BLOMSTER

Inat dør mine blomster,
de smukke, røde geranier
som jeg har plantet og passet,
og jeg kan ikke redde dem.
Maanen lyser klart utenfor.
Himlen er agurblaa med
store graa og kolde skyer
som av et fjernt uveir,
drevne hid og strandete ved
horisonten. De lover ikke godt.
Og en kold vind gjør en helt forsagt:
Frosten er her, den kolde livløse frost
som faar trærnes blade til at falde,
lægger sin hvide haand paa alting, og se!
imorgen er der brandmærker efter den.

Det gyser i mig og jeg sukker stille:
Farvel, farvel! Og o at jeg ikke kan redde dem,
ikke ta hver en eneste, liden blomst ind til mig
og se dem trygge blomstre videre,
til høsten virkelig kommer, og de
ogsaa blir trætte.
Jeg holdt saameget av dem!
Jeg var saa stolt av dem
naar de saa op i mit ansigt
med sine tusen øine og lyse smil,

The tired owner's refuge.

og loved mig de skulde nok bli smukke,
og lyse op i vinduerne og glæde folk
i dette blomsterfattige land.
Og nu maa jeg gjengjælde det med dette,
og la dem forgaa som jeg har holdt saa meget av.
Og de var aldrig vakrere,
aldrig mere straalende end de nu er,
jeg har det saa godt og saa lunt
i min stue — mens de maa fryse.

Hvilken sorg det er at la noget kjært
gaa tilgrunde, og ikke kunde hjælpe det.
En blomst er saa god, saa uskyldig
i sit smil og i sin ærlige vilje
til at gjøre sin del, gjengjæld
for solskinnet, og den gode jord,
og fugtigheden som gir den næring.
Et godt hjerte har blomster —
i sin iver og sit beskedne ønske
at glæde og fryde det skjønheds-
tørstige sind — og hvilken dyrebar
gave er den ikke naar den kommer frem
av sit svøb og udfolder de fine blade.

Man taler om mirakel, dette
er et mirakel: Av den sorte jord
og den uanselige rod, det dunkle og frastødende,

kommer den skjønne, glødende perle,
den farvebestraalende juvel, sammensat
av de fineste prismer for lysets brydninger,
og det bygget op ikke av haarde og kolde
masser, metaller, men et eneste væv
og stadig sig fornyende celler
hvori livet pulserer —

De grønne blade, hvor jeg pleied beundre dem,
lig brede skaaler, lig aabne hænder
som tog imod lyset og førte dets gyldne flod
til tørstige munde, som drak og blev
forfriskede, som Jacob og Rachels haand,
og siden sang giverens pris med uhørlig stemme,
i vellugt og fylde, de fine duftende oljer
som spredes i luften lig duft
av en usynlig sprudlende kilde,
en sjelden og koselig kraft —

Jeg er træt og modløs av at tænke paa det,
at sligt maa forgaa fordi min evne
er for ringe til at bevare det,
gi det plads, gjøre rum i den snevre
kreds som er min —
Ak, hvorlidet dog mennesket formaar,
hvor fattig vor evne!
— — — — — — — —

Ak, ak! Nu er den ogsaa død!
Udd ød! Din haand, o frost, er allevegne!
Under Din haand forsvinder det alt
som en drøm, Du udstrækker den
— og alt er ørken som før.

HJERTET

Det stakkars hjerte, det banker trut,
og løfter, løfter hvert minut
den sammenknugende byrde.
For værket skal gjøres, livets værk,
og hjertet er kraften, seig og sterk,
som slidet selv ikke faar myrde.

Og det er rart med den øvelse
som folk faar selv i bedrøvelse,
den gjør dem vant til at savne,
og hjertet faar bære saa godt det kan
og gjøre sin pligt som en hædersmand,
— og siden i stilheden havne.

Dr. Wergeland og hendes intime veninde dr. Hebard

CHARONS KOMME

Dette er den tid da Charon kommer, efter midnat, mellem tolv og et, da natten er paa det dybeste. Min sygepleierske sover sødt, lad hende sove; hun vil ikke kunne høre mig naar jeg stiger ud av min seng og klyver op i vinduet. Udenfor sukker vinden og som jeg stikker det ene ben ud er det som en arm tar mig og sætter mig varlig ned paa bredden av en sort strøm. For hele gaden er en sagtrindende elv og paa bredden er bænker hvor folk sidder og venter i mørket paa den lille baad som skal komme. Der er ikke saa faa paa min bænk, de er vel paaklædte, en herre har en spadserstok og en dame har krusende strudsefjære, jeg er den eneste som ikke har andet end min tynde natkjole paa; de sidder strunke og stive og jeg kan ikke se deres ansigter, kanske er fortvivlelse skreven derpaa eller ligegyldighed eller hvad ellers tvinger til at be om døden. Kanske er de allerede døde. Jeg er den eneste som sidder der sammenkrøben med nattesveden ligesom et koldt skrud nedover mig. Og vandet derude skvulper ganske sagte.

Dette er den syvende eller ottende gang jeg sidder herude og Charon er ikke kommen. Hvad vil jeg ham? Hvile! Hvile! Jeg er saa træt. Naar de andre gaar ombord vil jeg se om jeg ikke kan gjemme mig bag dem og gjøre reisen nedad Styx og saa springe der ind i søvnens evige land, rulle mig sammen lig en stakkars udpint kat i en eller anden hule eller kløft hvor ingen kommer og endelig, endelig faa fred for denne hjertebanken, for denne træthed, altid dreven, som aldrig faar ende. Men det er dette med slanten, den lille mynt, som jeg altid synes at mangle naar jeg trænger den. Enten den falder ud mellem tænderne eller mellem hænderne paa mig, eller min natkjole er ikke vaad nok til at holde den fast ved jeg ikke. Og Charon er en gammel mand, ham kan man ikke narre. Han er ogsaa en verdensmand, alle disse turer som han har hentet skyggerne har han strengt paaset at alt skal gaa til som sig hør og bør. Han er ogsaa en forretningsmand, intet for intet selv i skyggernes verden. Ak, ak, penge hang aldrig fast ved mig — hvad lever menneskene for: guld, ære, magt — ingen av dem blev mine, slidet blev mit, lig saa mange andre, jeg var den menige soldat, stod i løbegraven eller i rækken lig mine brødre og søstre, kommandanten fik lovord og pene baand og medaljer men vi fik som sædvanlig ingenting — det er mig saa ligegyldig i grunden, men nu vil jeg sove i ro, ikke tvinges og drives ud igjen naar mine ben skjælver saa jeg kan ikke staa op og se om baaden endelig kommer. Er det en liden stjerne som blinker derborte eller er det en lygte? Ak, nei timen er forbi, — det begynder at lysne, de strunke skygger er forsvundne, det er ingen uden mig tilbage; floden er ogsaa skrumpet ind. Charon har glemt os inat. Min vaade kjole er blit tør og jeg kan ligesom føle varmen av livets finger mod mit hjerte. Derude paa gaden kan jeg ingenting gjøre. Den samme arm som løfted mig ud løfter mig ind og her er jeg i sengen paa den samme pude med det samme tæppe over mig akkurat som før.

Og dog det kan hænde at jeg seiler ifra dem en eller anden nat naar strømmen igjen lokker og Charon virkelig lægger til.

RETURN TO the circulation desk of any
University of California Library

or to the

NORTHERN REGIONAL LIBRARY FACILITY
Bldg. 400, Richmond Field Station
University of California
Richmond, CA 94804-4698

ALL BOOKS MAY BE RECALLED AFTER 7 DAYS

- 2-month loans may be renewed by calling (510) 642-6753
- 1-year loans may be recharged by bringing books to NRLF
- Renewals and recharges may be made 4 days prior to due date

DUE AS STAMPED BELOW

SENT ON ILL

APR 01 2005

U.C. BERKELEY

DD20 6M 9-03

YC129929